

gemeente
Zoetermeer

Stadspeiling 2018

Deelrapport wonen

Stadspeiling 2018

deelrapport

wonen (18 jaar en ouder)

Zoetermeer, 28 maart 2019

Gemeente Zoetermeer
Afdeling Juridische Aangelegenheden & Bestuursondersteuning (JABO)
Onderzoek & Statistiek
Kaspar Bams

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
1. Onderzoeksverantwoording	5
1.1. Inleiding	5
1.2. Steekproef en respons	5
1.3. Van personen naar huishoudens	5
1.4. Nauwkeurigheid	5
1.5. Rapportage	5
2. Vestigingsmotief	7
3. Woonsituatie	9
3.1. Appartement of eengezinswoning	9
3.2. Huur of koop	10
3.3. Ontwikkeling verkoopwaarde	13
3.4. Tevredenheid met de woning	14
3.5. Tevredenheid met de directe woonomgeving	15
4. Verhuisplannen	19
4.1. Verhuiscapaciteit	19
4.2. Urgentie	21
5. Wensen nieuwe woning	23
5.1. Appartement of eengezinswoning	23
5.2. Huren of kopen	24
5.3. Huurprijs	25
5.4. Koopsom	26
5.5. Nieuwbouw of bestaande bouw	26
5.6. Binnen of buiten Zoetermeer	27
5.7. Binnen Zoetermeer	28
5.8. Buiten Zoetermeer	28
6. Langer zelfstandig wonen	31
6.1. Mogelijkheden	31
6.2. Leningen om woning levensloopbestendig te maken	32
Bijlage 1: Vragenlijst	35
Bijlage 2: Bevolking, steekproef en respons	43
Bijlage 3: Vertaling van persoons- naar huishoudensniveau	45
Bijlage 4: Toelichtingen huishoudens die in Zoetermeer willen blijven	47
Bijlage 5: Toelichtingen huishoudens die Zoetermeer willen verlaten	49
Bijlage 6: Toelichtingen Blijverslening en Verzilverlening	51
Bijlage 7: Aanbevelingen om langer zelfstandig wonen te bevorderen	53

Samenvatting

Op verzoek van de afdeling Stedelijke ontwikkeling zijn in de Stadspeiling 2018 (versie 18-plus) vragen opgenomen over het onderwerp wonen. De respons op dit onderdeel was 26%. De Stadspeiling is een onderzoek onder personen. Omdat voor beleid over wonen informatie over huishoudens belangrijker is, zijn de uitkomsten 'vertaald' naar huishoudensniveau. Hieronder volgt een samenvatting van de resultaten.

Vestigingsmotief

Van de huishoudens woont een kwart vooral in Zoetermeer vanwege het woon- en leefklimaat. Voor een vrijwel even groot deel (24%) waren sociale omstandigheden de hoofreden om zich in Zoetermeer te vestigen. 21% koos vooral voor Zoetermeer vanwege de centrale ligging in de Randstad, 18% met name om economische redenen en 12% woont vooral in Zoetermeer vanwege de situatie op de woningmarkt.

Woningkenmerken

Van de huishoudens woont 58% in een eengezinswoning en 42% in een appartement. 53% woont in een koopwoning en 47% in een huurwoning. Wanneer beide kenmerken worden gecombineerd, blijkt de meest voorkomende situatie koop/eengezinswoning te zijn: 40% van de huishoudens woont in zo'n woning. Op de tweede plaats komt, met 29%, de combinatie huur/appartement.

Ontwikkeling verkoopwaarde

Acht van de tien huishoudens, met een eigen huis, denken dat de verkoopwaarde van de woning in de afgelopen twee jaar is toegenomen. In 2017 dachten zes van de tien huishoudens met een eigen huis dat. Volgens 30% van de huishoudens heeft de leefbaarheidssituatie in de buurt de verkoopwaarde positief beïnvloed. 5% denkt juist dat de leefbaarheidssituatie een negatieve invloed heeft gehad. De rest vermoedt dat de leefbaarheidssituatie van de buurt geen invloed heeft gehad op de verkoopwaarde.

Tevredenheid met de woning

Uitgedrukt in een rapportcijfer van 1 t/m 10 geeft een huishouden de huidige woning gemiddeld een 8,1. Hierbij is er verschil naar huurders (gemiddeld 7,7) en eigenaar-bewoners (gemiddeld 8,4). Ook is er verschil naar type woning. Huishoudens met een eengezinswoning zijn gemiddeld wat tevredener over hun woning dan huishoudens met een appartement (8,2 versus 7,9).

Tevredenheid met de directe woonomgeving

Uitgedrukt in een rapportcijfer van 1 t/m 10 geeft een huishouden de directe woonomgeving een 7,7. Ook hierbij is er verschil naar huurders (gemiddeld 7,5) en eigenaar-bewoners (gemiddeld 7,8). Huishoudens met een eengezinswoning zijn gemiddeld wat tevredener over hun woning dan huishoudens met een appartement (7,7 versus 7,5).

Verhuisplannen

Van de huishoudens wil 4% binnen één jaar naar een andere woning. 22% is van plan om binnen vijf jaar te verhuizen. Huishoudens met een huurwoning en/of appartement willen wat vaker binnen vijf jaar verhuizen.

Als de gewenste woning in de komende maanden beschikbaar zou komen, dan zou 43% van de huishoudens met verhuisplannen deze woning aanvaarden of aankopen. 33% zou dat dan misschien doen.

Vertrekmotief

De huishoudens die Zoetermeer (misschien) willen verlaten, zijn vier redenen voorgelegd. Het woon- en leefklimaat (35%) en de situatie op de woningmarkt (34%) zijn het vaakst aangegeven als hoofdredenen om Zoetermeer te verlaten. Het is voor het eerst sinds 2010 dat de situatie op de woningmarkt door meer dan een derde van de huishoudens als hoofdreden is genoemd.

Wensen locatie woning

Van de huishoudens met verhuisplannen zoekt 82% (ook) binnen Zoetermeer naar een woning; 36% zoekt uitsluitend binnen Zoetermeer. Rokkeveen is de populairste locatie in Zoetermeer om te (gaan) wonen. Bijna vier van de tien huishoudens gaat of blijft het liefst in de deze wijk wonen. Daarna zijn achtereenvolgens Oosterheem, het Dorp en de Leyens het populairst.

Huishoudens die (ook) buiten Zoetermeer naar een woning zoeken, doen dat vooral vanwege het woon- en leefklimaat van de stad (35%) of om de situatie op de woningmarkt (34%). Van de nieuwbouwprojecten in de omgeving van Zoetermeer zijn projecten in Lansingerland, Den Haag en Pijnacker het populairst.

Wensen woningkenmerken

Van de huishoudens die binnen vijf jaar naar een andere woning willen, heeft 77% geen voorkeur voor nieuwbouw of bestaande bouw.

59% wil een huis kopen. Van de huurders wil 30% gaan kopen en van de huishoudens die al een koopwoning hebben, wil 81% opnieuw gaan kopen.

Van de potentiële huurders zoekt 17% een woning met een maandhuur tot € 500, -. Voor 31% ligt de gewenste huur tussen € 501, - en € 600, -. De resterende 52% denkt aan een huurprijs van € 600, - of meer.

14% van de potentiële kopers wil maximaal € 200.000, - betalen voor een nieuwe woning.

54% denkt aan een koopsom tussen € 200.000, - en € 300.000, -. Het resterende deel is bereid om € 300.000, - uit te geven aan een nieuwe woning.

Van de huishoudens die binnen vijf jaar willen verhuizen, wil 52% het liefst een appartement en 48% het liefst een eengezinswoning. De voorkeur hangt sterk samen met de leeftijd van het hoofd van het huishouden. In de leeftijdsgroep 18 t/m 39 jaar wil 83% een eengezinswoning, in de leeftijdsgroep 40 t/m 64 jaar is dat 42% en in de leeftijdsgroep 65 jaar 11%

Langer zelfstandig wonen

Een op de tien huishoudens woont al in woning met mogelijkheden om langer zelfstandig te kunnen wonen. Ruim de helft (52%) woont niet in een dergelijke woning, maar heeft al wel nagedacht over deze kwestie. Van deze groep wil 45% de huidige woning aanpassen en 40% wil in de toekomst verhuizen naar een passende woning, De rest heeft geen voorkeur voor beide opties.

In sommige gemeenten kunnen inwoners een lening krijgen om hun woning levensloopbestendig te maken. Op het moment is er de Blijverslening (voor huurders en huiseigenaren) en de Verzilverlening (voor huiseigenaren van 57 jaar en ouder). Van de huishoudens die hun woning (wellicht) willen aanpassen, wil 71% (misschien) gebruik maken van de Blijverslening als deze in Zoetermeer wordt aangeboden.

Van de huishoudens met een koopwoning en die deze (eventueel) willen aanpassen, wil 81% (misschien) gebruik maken van de Verzilverlening. Bij beide leenvormen willen respondenten eerst meer weten over de voorwaarden.

1 ■ Onderzoeksverantwoording

1.1. Inleiding

In september/oktober 2018 is in Zoetermeer de Stadspeiling¹ gehouden. In de Stadspeiling worden over verschillende onderwerpen vragen gesteld aan inwoners van Zoetermeer. Wonen was één van de onderwerpen. Opdrachtgever van dit deelonderwerp is de afdeling Stedelijke Ontwikkeling. Het onderwerp is voorgelegd aan 12 t/m 23-jarigen en aan 18-plussers. Deze rapportage geeft de resultaten voor de 18-plussers.

1.2. Steekproef en respons

Voor de 18-plussers zijn drie niet overlappende steekproeven van 4.000 inwoners getrokken uit het bevolkingsbestand van de gemeente Zoetermeer. Deze personen waren op 1 september 2018 woonachtig in Zoetermeer en op die datum 18 jaar of ouder. Verder geldt dat zij op dat moment niet woonachtig waren in een verpleeghuis, gevangenis of gezinsvervangend tehuis. Deze personen hebben per brief een uitnodiging gekregen om een vragenlijst in te vullen. Dat kon schriftelijk of digitaal. Eenmaal is een herinneringsbrief verstuurd. Van de 4.000 benaderde personen voldeden 1.029 respondenten aan de voorwaarden voor dit onderzoek (zie bijlage 3). De respons bedraagt daarmee 26%.

1.3. Van personen naar huishoudens

De Stadspeiling is een onderzoek onder personen. Voor het beleidsterrein wonen is informatie over huishoudens echter van meer belang. Hierom zijn de gegevens zodanig bewerkt dat de uitkomsten op huishoudensniveau kunnen worden gepresenteerd. Daarvoor is uit het personenbestand een zogenoemd huishoudensbestand afgeleid. Aan elke van de respondenten in dat huishoudensbestand is een wegingsfactor meegegeven, gebaseerd op de plaats in het huishouden en type woning dat men bewoont. In bijlage 3 staat beschreven hoe de wegingsfactoren zijn berekend.

1.4. Nauwkeurigheid

Bij de in deze rapportage vermelde uitkomsten wordt telkens het aantal respondenten vermeld. Dit zijn altijd aantallen personen en dus geen aantallen huishoudens. Deze aantallen geven een indruk van de nauwkeurigheid waarmee de uitkomsten de werkelijke situatie in de totale populatie benaderen. Ze kunnen echter, vanwege de toegepaste wegingsprocedure, niet worden gebruikt om, zoals bij andere onderwerpen, nauwkeurigheidintervallen rond de uitkomsten te berekenen. Wat de nauwkeurigheid betreft moet in ogenschouw worden genomen dat aan een aantal uitkomsten betrekkelijk kleine aantallen respondenten ten grondslag liggen. En dat er sprake is van non-respons.

1.5. Rapportage

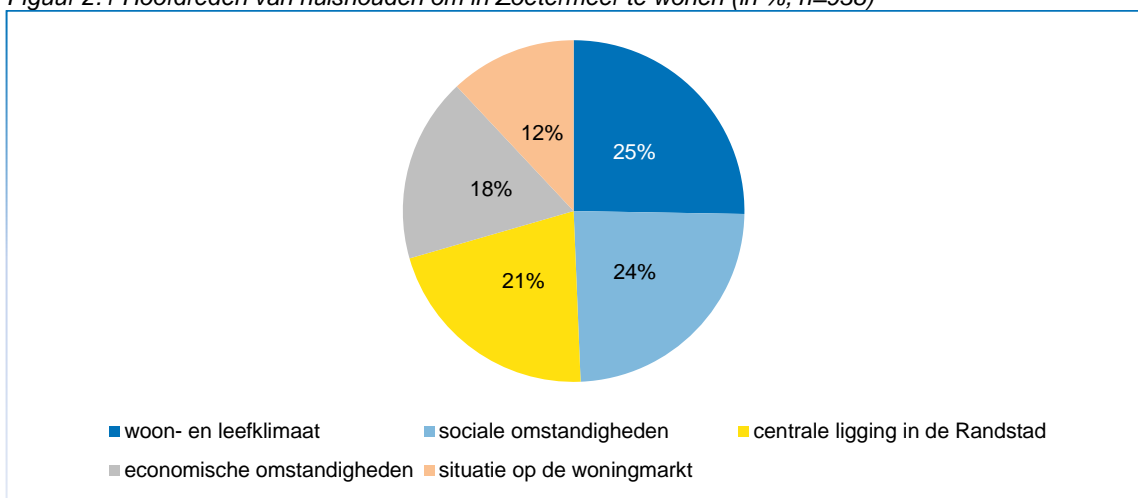
In de voorliggende rapportage worden de uitkomsten gepresenteerd. Waar mogelijk en zinvol zijn de uitkomsten naast die van de resultaten uit de jaren 2010-2017 gezet. Bij de presentatie van de uitkomsten zijn de respondenten die de eraan ten grondslag liggende vraag (of vragen) niet of met 'weet niet' of 'geen mening' hebben beantwoord buiten beschouwing gelaten. Bijlage 1 bevat de vragen zoals gesteld in de enquête. In bijlage 2 staat een overzicht van de verdeling van de bevolking, steekproef en respons naar leeftijd en geslacht. In bijlage 3 wordt uitgelegd hoe de wegingsfactoren voor het huishoudensbestand zijn berekend. Bijlage 4 t/m 7 geven toelichtingen die bij meerkeuzevragen zijn gegeven.

¹ In 2018 is de jaarlijkse omnibusenquête onder 18-plussers en de tweejaarlijkse Jongerenpeiling onder 12 t/m 23-jarigen samengevoegd onder de naam Stadspeiling.

2. Vestigingsmotief

Als eerste is gevraagd waarom men in Zoetermeer woont. Hierbij kon worden gekozen uit vijf hoofdredenen. Het woon- en leefklimaat (bijv. de veiligheid op straat en het voorzieningenniveau) is het vaakst aangevinkt. Voor een kwart van de huishoudens is dat de belangrijkste reden om in Zoetermeer te wonen. Vrijwel een even groot deel (24%) woont vooral in Zoetermeer wegens sociale omstandigheden (bijv. de afstand tot familie of vrienden). De centrale ligging van Zoetermeer in de Randstad is voor 21% van de huishoudens de hoofdreden. Voor 18% zijn economische omstandigheden (bijv. de afstand tot het werk) de belangrijkste reden. Het minst vaak is de situatie op de woningmarkt (bijv. de beschikbaarheid van de gewenste woning) als motief genoemd om in Zoetermeer te wonen (figuur 2.1).

Figuur 2.1 Hoofdredenen van huishoudens om in Zoetermeer te wonen (in %, n=938)

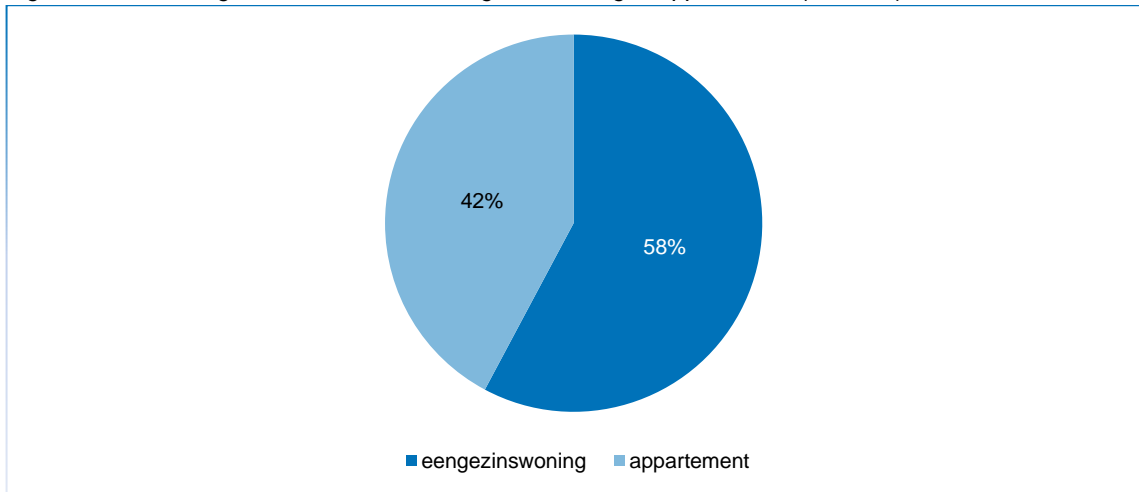

3 ■ Woonsituatie

3.1. Appartement of eengezinswoning

Van de huishoudens woont 58% in een eengezinswoning en 42% in een appartement (figuur 3.1). Een appartement is een woning met onder- en/of bovenburen. Een eengezinswoning is een woning zonder onder- en/of bovenburen.

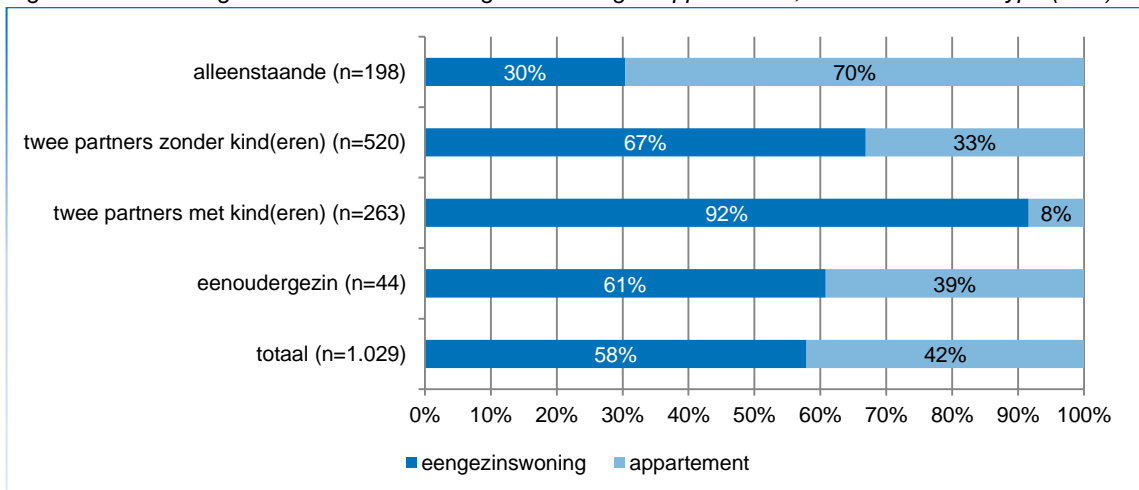
Figuur 3.1 Percentage huishoudens met eengezinswoning of appartement (n=1.029)

Verskil naar huishoudenstype

Als de resultaten worden uitgesplitst naar huishoudenstype, dan is te zien dat huishoudens met twee partners en kind(eren) het vaakst (92%) een eengezinswoning hebben en alleenstaanden het minst vaak (30%) (figuur 3.2).

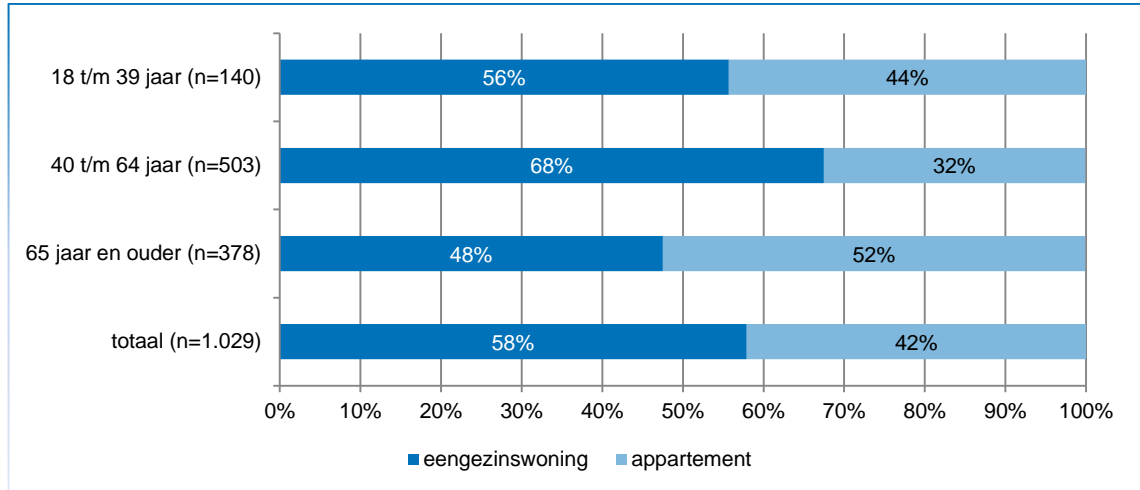
Figuur 3.2 Percentage huishoudens met eengezinswoning of appartement, naar huishoudenstype (in %)

Verskil naar leeftijd

Huishoudens met een hoofd van 40 t/m 64 jaar oud wonen het vaakst (68%) in een eengezinswoning (figuur 3.3).

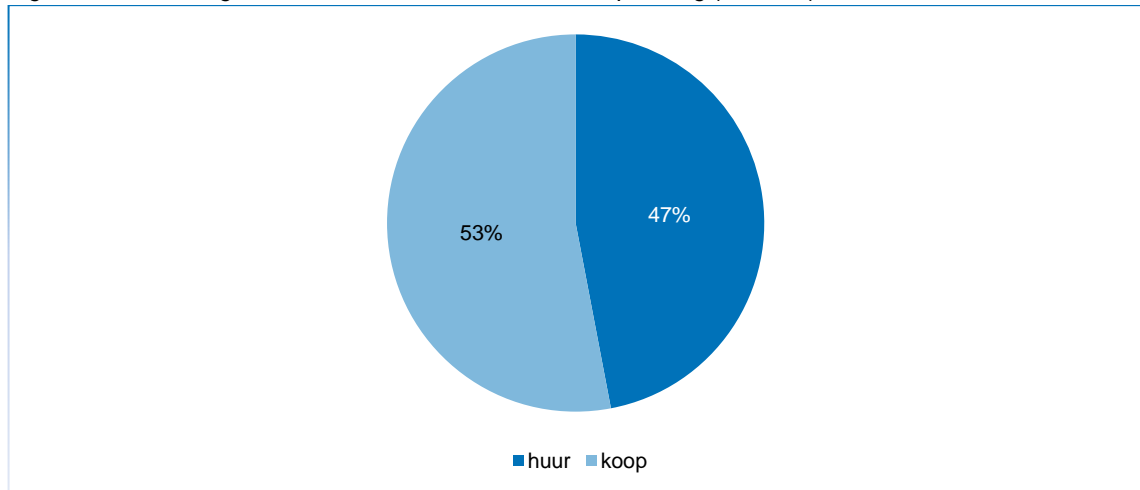
Figuur 3.3 Percentage huishoudens met eengezinswoning of appartement, naar leeftijd hoofd

3.2. Huur of koop

Van de huishoudens heeft 47% een huurwoning en 53% een koopwoning (figuur 3.4).

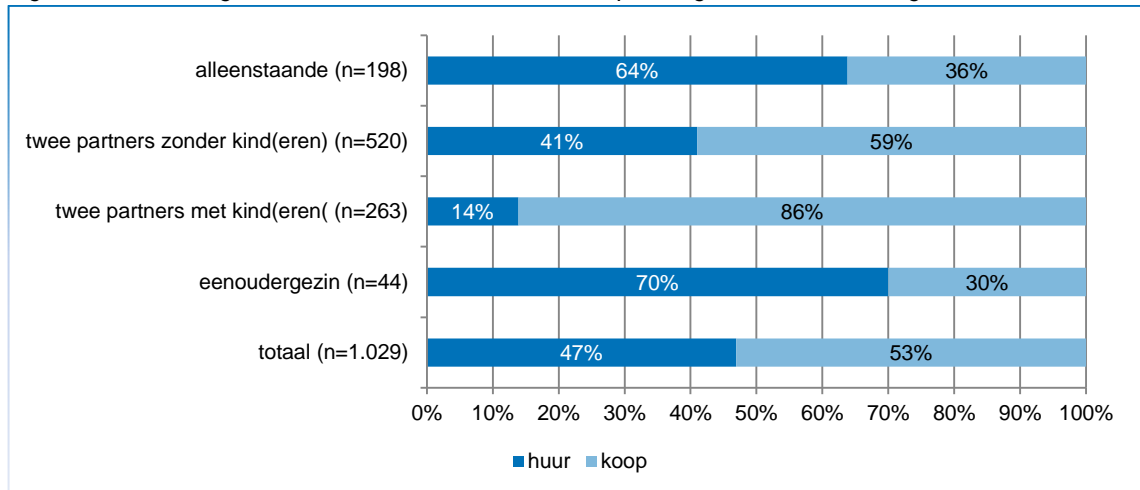
Figuur 3.4 Percentage huishoudens met een huur- of koopwoning (n=1.029)

Verschillen naar huishoudenstype

Als huishoudenstypen worden vergeleken, is te zien dat alleenstaanden en eenouderhuishoudens in meerderheid een huurwoning bewonen. Van de huishoudens met twee partners woont de meerderheid in een koopwoning (figuur 3.5).

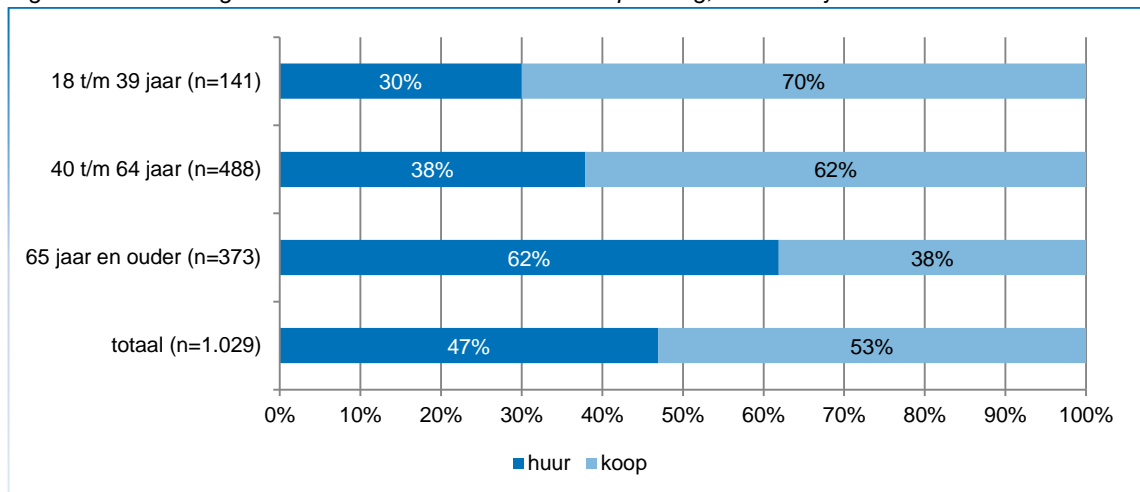
Figuur 3.5 Percentage huishoudens met een huur- of koopwoning, naar samenstelling huishouden

Verschillen naar leeftijd

Bij uitsplitsing van de resultaten naar leeftijd is te zien dat vooral huishoudens met een hoofd van 65 jaar of ouder een huurwoning bewonen (figuur 3.6).

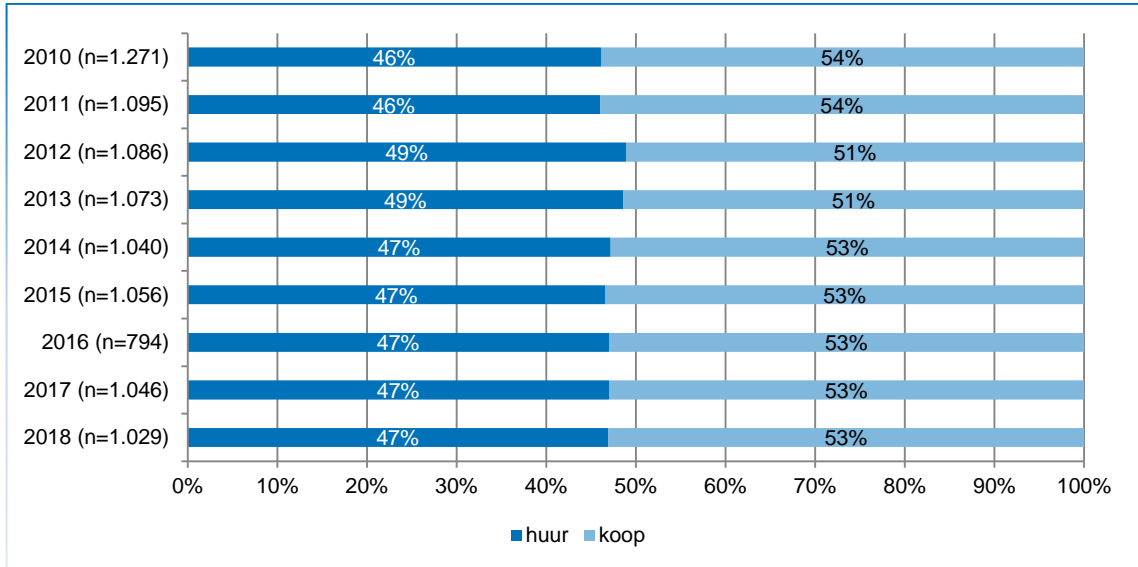
Figuur 3.6 Percentage huishoudens met een huur- of koopwoning, naar leeftijd hoofd

Ontwikkeling 2010-2018

In figuur 3.7 wordt weergegeven hoe de verhouding koop/huur zich vanaf 2010 heeft ontwikkeld. Vanaf 2014 is de verhouding niet veranderd.

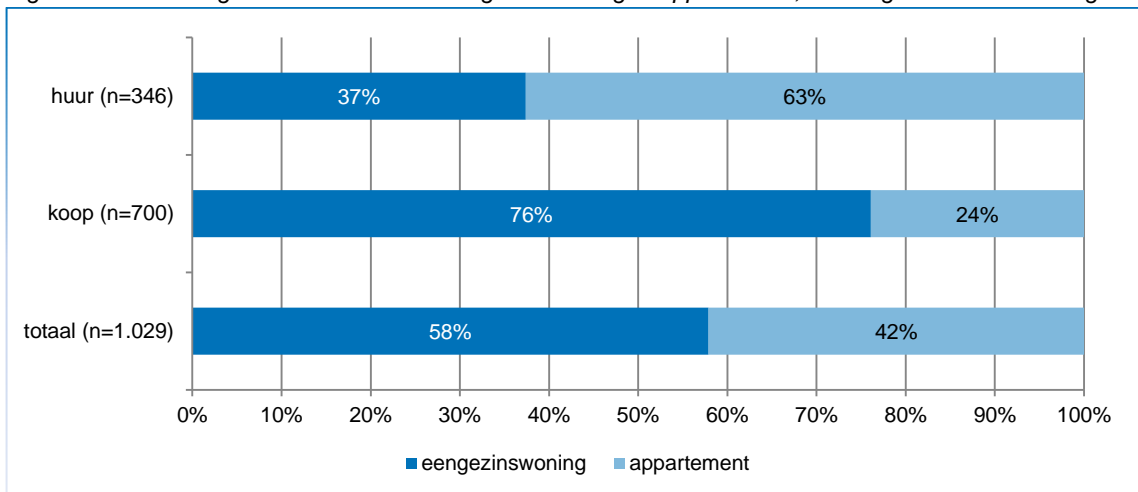
Figuur 3.7 Percentage huishoudens met een huur- of koopwoning 2010-2018

Verskil naar huur of koop

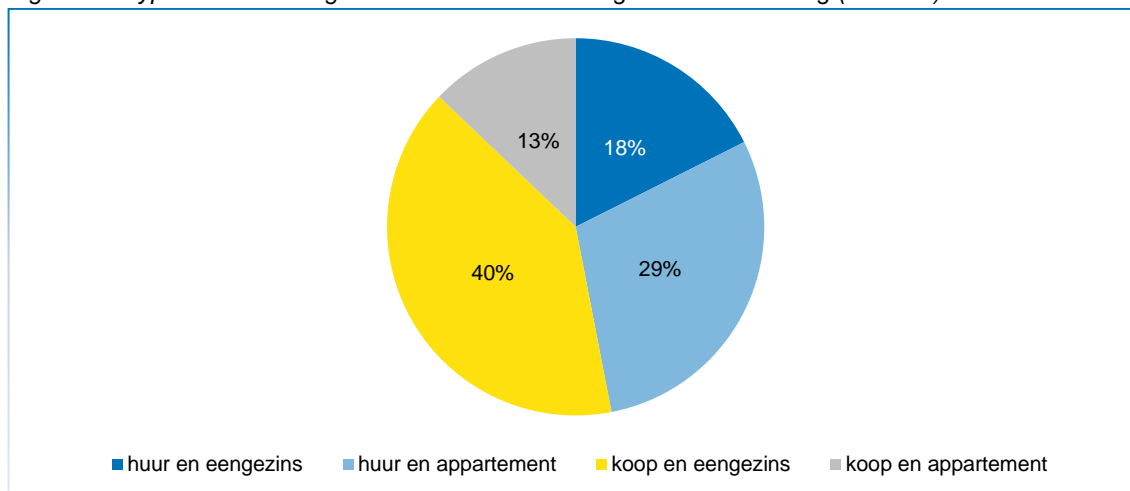
Van de koopwoningen is ruim driekwart (76%) een eengezinswoning en bijna een kwart (24%) een appartement. Een huurwoning is merendeels (63%) een appartement (figuur 3.8).

Figuur 3.8 Percentage huishoudens met eengezinswoning of appartement, naar eigendomsverhouding

Als de kenmerken type woning en eigendomsverhouding worden samengenomen, dan is te zien dat de meeste huishoudens (40%) in een gekochte eengezinswoning wonen. Op de tweede plaats staat het type huur/appartement. Van de huishoudens woont 29% in een dergelijke woning. Het minst vaak (13%) komt de combinatie koop en appartement voor (figuur 3.9).

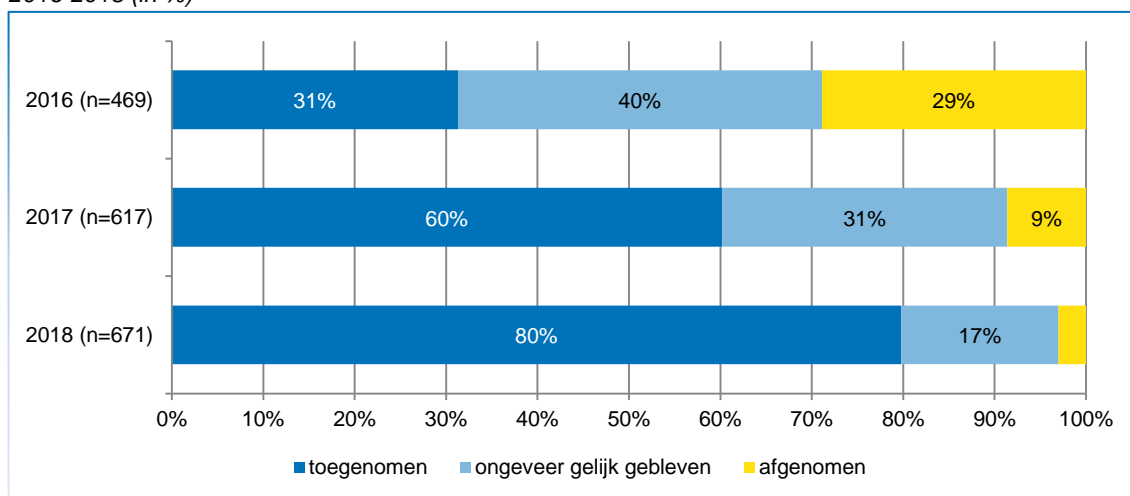
Figuur 3.9 Type van de woning van het huishouden en eigendomsverhouding (n=1.029)

3.3. Ontwikkeling verkoopwaarde

Acht van de tien huishoudens met een koopwoning denken dat de verkoopwaarde² van de woning in de afgelopen twee jaar is toegenomen. Dat is meer dan in 2016 en 2017. Toen was respectievelijk 31% en 60% van de huishoudens van mening dat de verkoopwaarde van hun huis in de afgelopen twee jaar was gestegen (figuur 3.10).

Figuur 3.10 Wijziging verkoopwaarde van de woning volgens de huishoudens in de afgelopen twee jaar 2016-2018 (in %)*

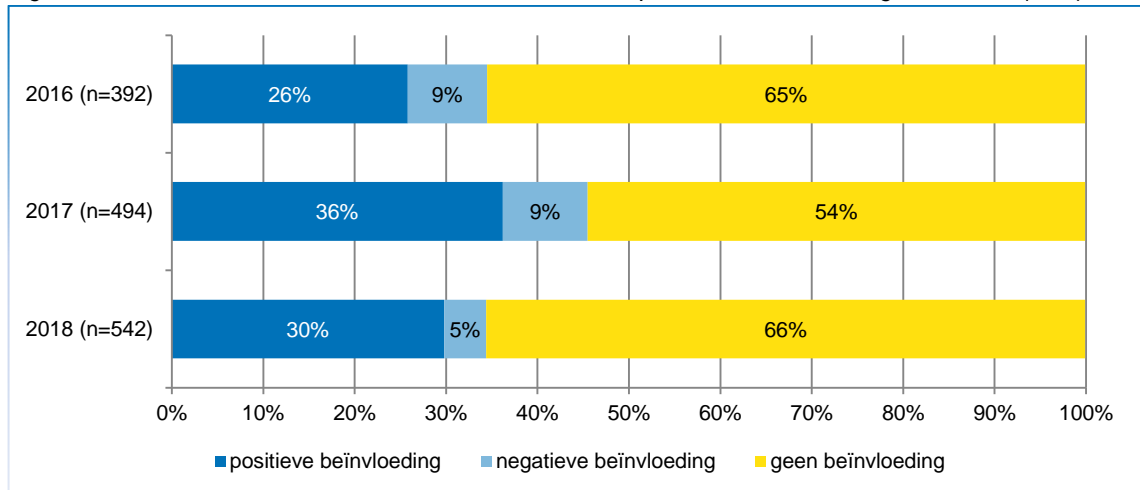

*Betreft alleen de huishoudens die een koopwoning bewonen.

Aan de huishoudens, die aangaven hoe het met de verkoopwaarde is gegaan, is vervolgens gevraagd hoe de leefbaarheidssituatie in de buurt daarbij een rol heeft gespeeld. Volgens 30% is sprake van een positieve beïnvloeding. In 2016 gaven minder (26%) en in 2017 meer (36%) huishoudens een positief effect van de leefbaarheidssituatie op de verkoopwaarde aan (figuur 3.11).

² Dit is de door de respondent geschatte waarde van zijn woning ten tijde van de enquête.

Figuur 3.11 Rol leefbaarheidssituatie buurt m.b.t. de verkoopwaarde van de woning 2016-2018 (in %)*

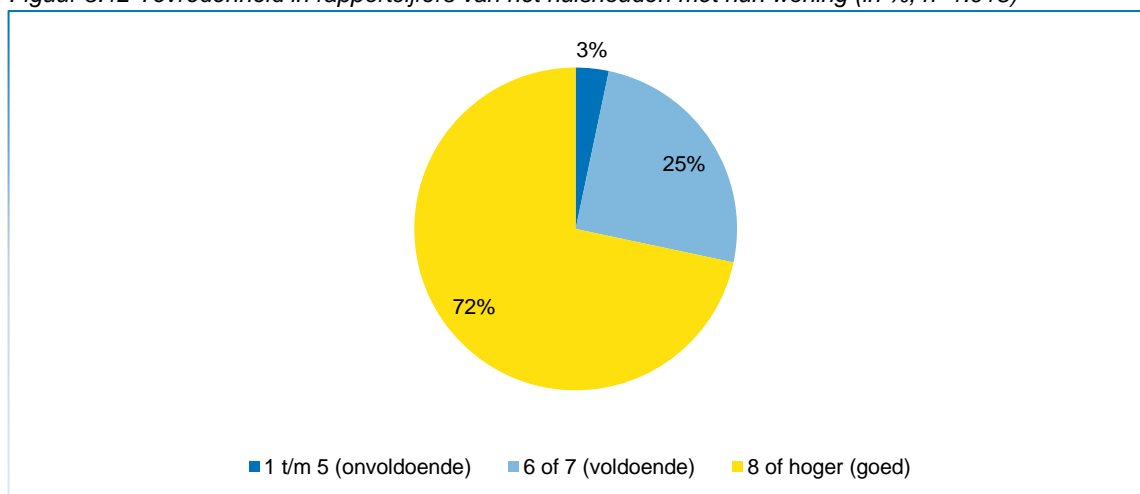
*Betreft alleen de huishoudens die een koopwoning bewonen.

3.4. Tevredenheid met de woning

Gemiddeld waarden huishoudens hun woning met een **8,1**.

Een kwart van de tien huishoudens geeft een voldoende (6 of 7) en 72% geeft de beoordeling goed (8 of hoger) (figuur 3.12).

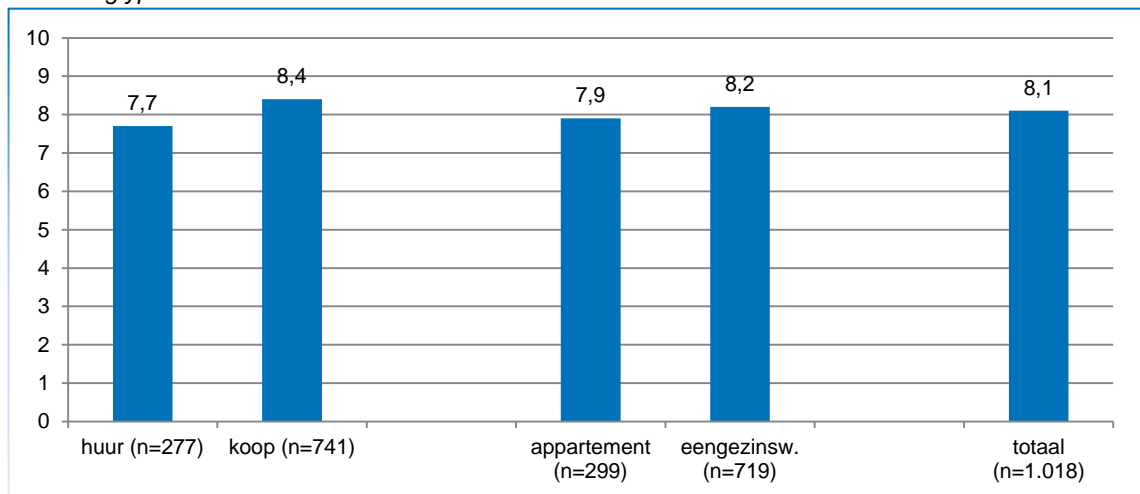
Figuur 3.12 Tevredenheid in rapportcijfers van het huishouden met hun woning (in %, n=1.018)

Verskil naar eigendomssituatie en woningtype

Huishoudens met een koopwoning waarden hun woning gemiddeld hoger dan huishoudens met een huurwoning (8,4 versus 7,7). Ook naar woningtype is er verschil. Huishoudens met een eengezinswoning waarden hun woning gemiddeld hoger dan huishoudens met een appartement (8,2 versus 7,9) (figuur 3.13).

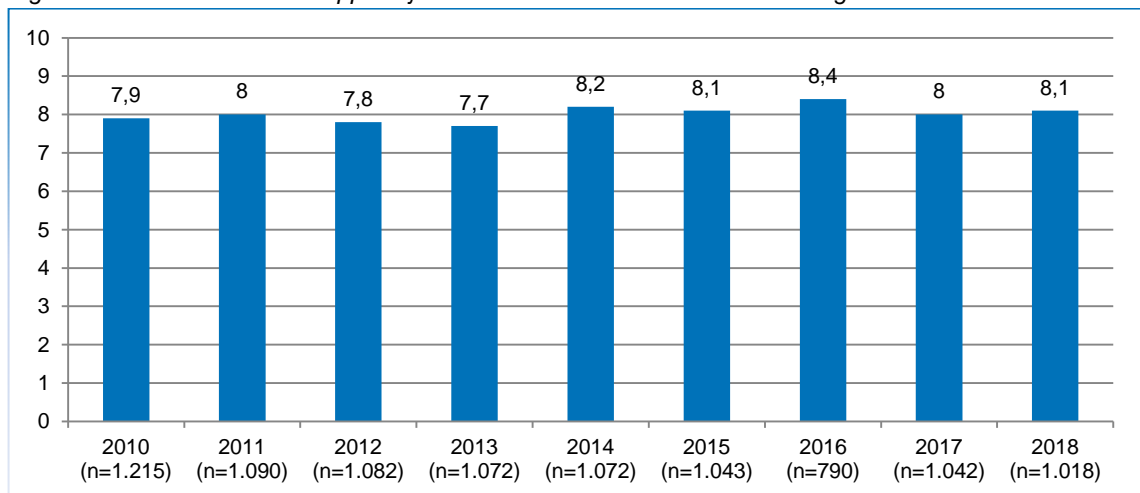
Figuur 3.13 Tevredenheid in rapportcijfers van het huishouden met hun woning, naar eigendomssituatie en woningtype

Ontwikkeling 2010-2018

In figuur 3.14 is te zien hoe de tevredenheid over de woning, uitgedrukt in rapportcijfers, zich heeft ontwikkeld vanaf 2010.

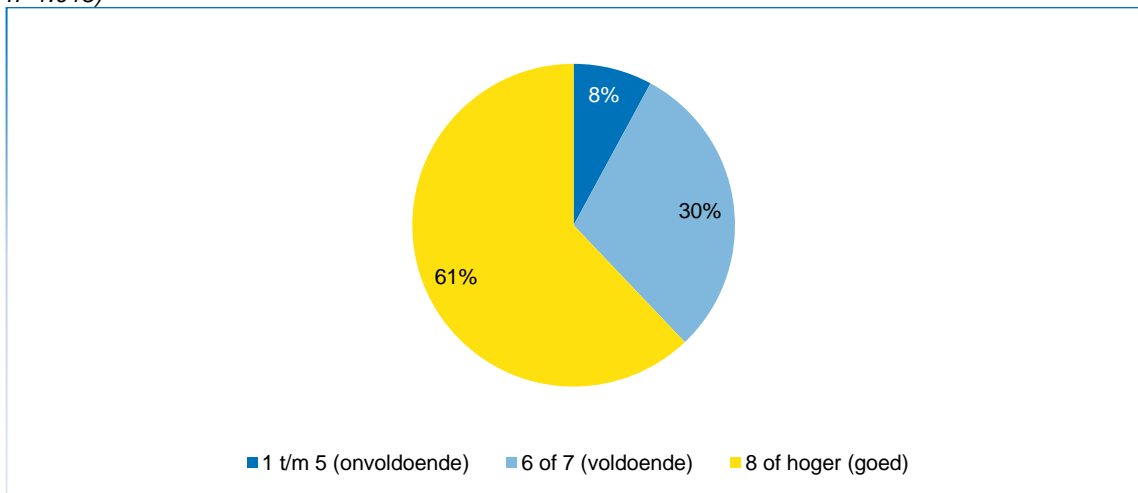
Figuur 3.14 Tevredenheid in rapportcijfers van het huishouden met hun woning 2010-2018

3.5. Tevredenheid met de directe woonomgeving

Ook is gevraagd om de directe woonomgeving met een rapportcijfer te waarderen. Gemiddeld geven de huishoudens een **7,7**. Van de huishoudens geeft 30% een voldoende (6 of 7) en 61% geeft de beoordeling goed (8 of hoger) (figuur 3.15).

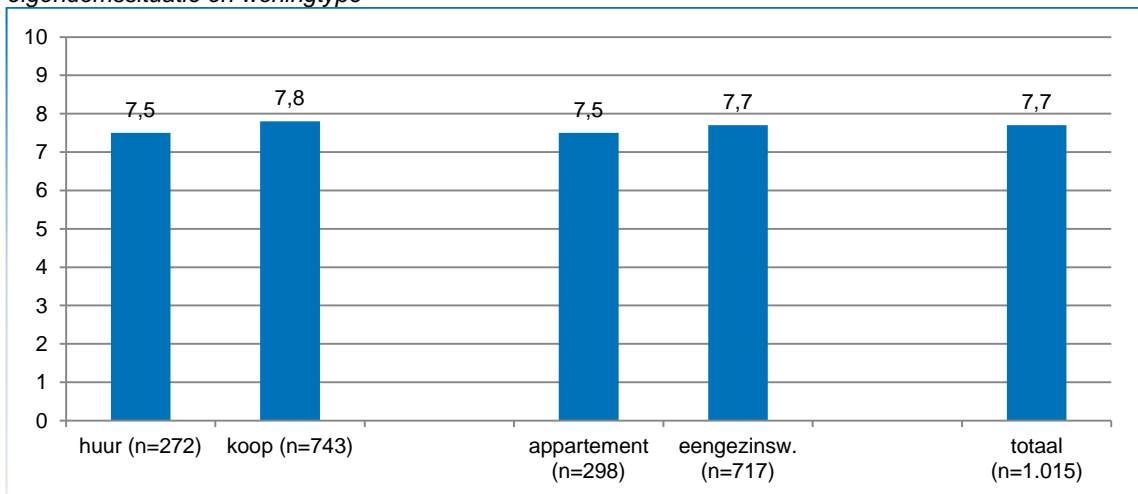
Figuur 3.15 Tevredenheid in rapportcijfers van het huishouden met de directe woonomgeving (in %, n=1.015)

Verskil naar eigendomssituatie en woningtype

Huishoudens met een koopwoning waarden hun woonomgeving gemiddeld iets hoger dan huishoudens met een huurwoning (7,8 versus 7,5). Ook naar woningtype is er verschil. Huishoudens woonachtig in een appartement waarden hun woonomgeving met gemiddeld een 7,5 en huishoudens met een eengezinswoning met gemiddeld een 7,7 (figuur 3.16).

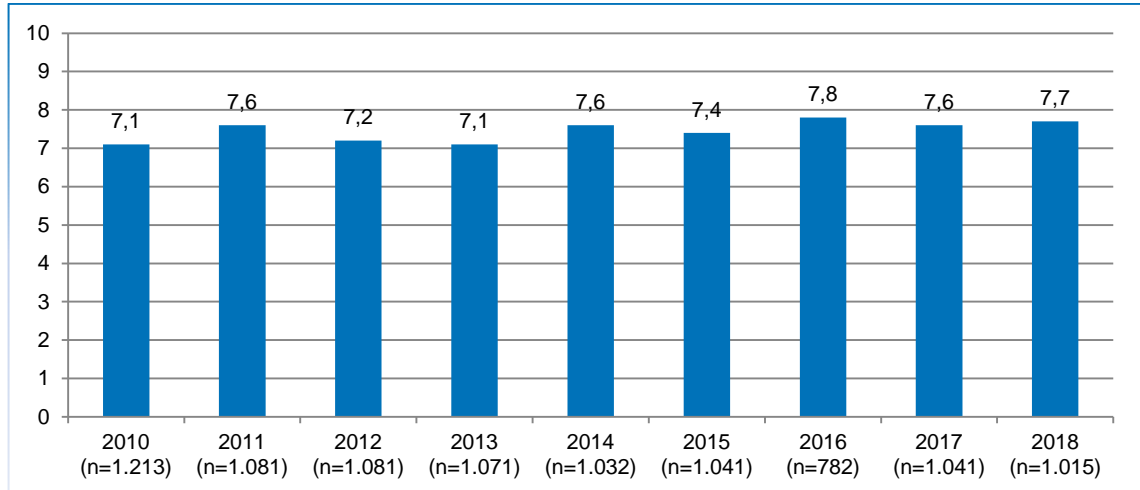
Figuur 3.16 Tevredenheid in rapportcijfers van het huishouden met de directe woonomgeving, naar eigendomssituatie en woningtype

Ontwikkeling 2010-2018

In figuur 3.17 is te zien hoe de tevredenheid over de directe woonomgeving, uitgedrukt in rapportcijfers, zich heeft ontwikkeld vanaf 2010.

Figuur 3.17 Tevredenheid in rapportcijfers van het huishouden met de directe woonomgeving 2010-2018

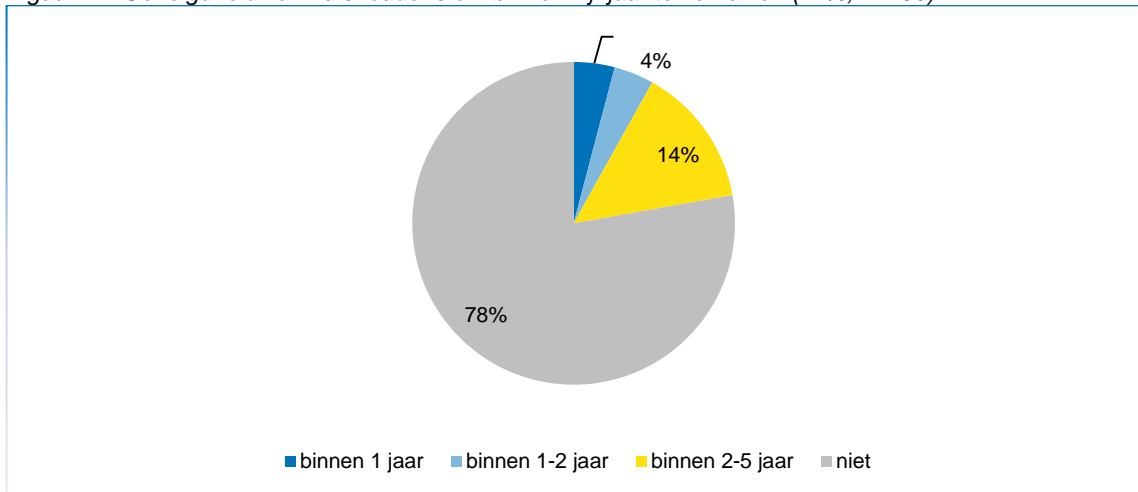

4. Verhuisplannen

4.1. Verhuiscapaciteit

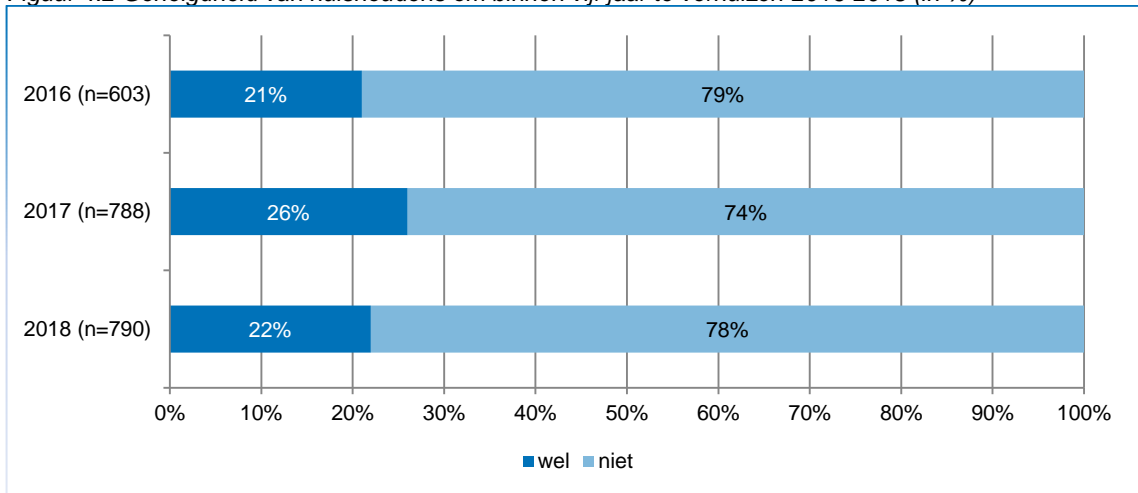
Van de huishoudens geeft 22% aan dat zij binnen vijf jaar willen gaan verhuizen. 4% wil binnen één jaar naar een andere woning (figuur 4.1).

Figuur 4.1 Geneigdheid van huishoudens om binnen vijf jaar te verhuizen (in %, n=790)

Het aandeel huishoudens dat binnen vijf jaar wil verhuizen is ten opzichte van 2017 gedaald (figuur 4.2).

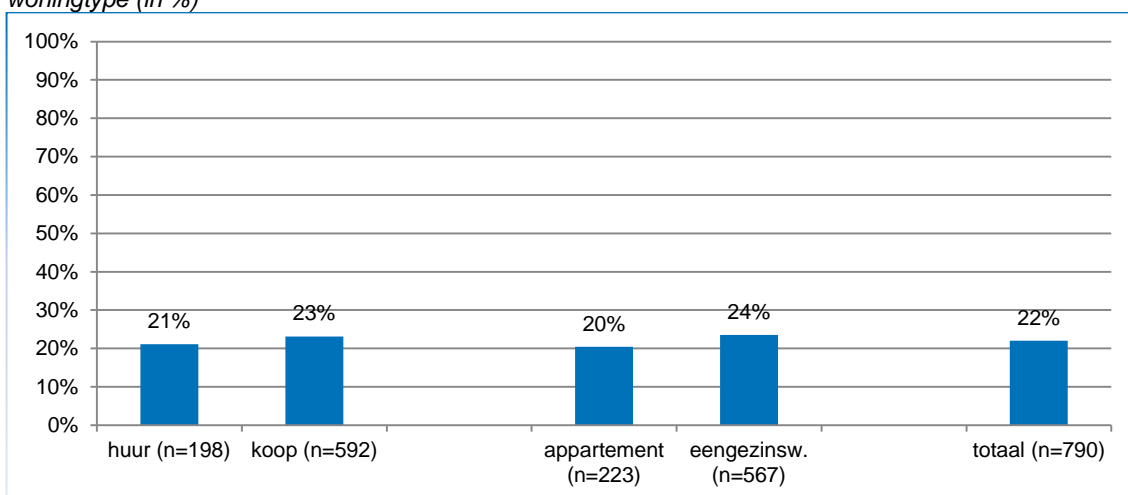
Figuur 4.2 Geneigdheid van huishoudens om binnen vijf jaar te verhuizen 2016-2018 (in %)

Verskil naar eigendomssituatie en woningtype

Huishoudens met een koopwoning en huishoudens met een eengezinswoning willen wat vaker binnen vijf jaar verhuizen dan gemiddeld (figuur 4.3).

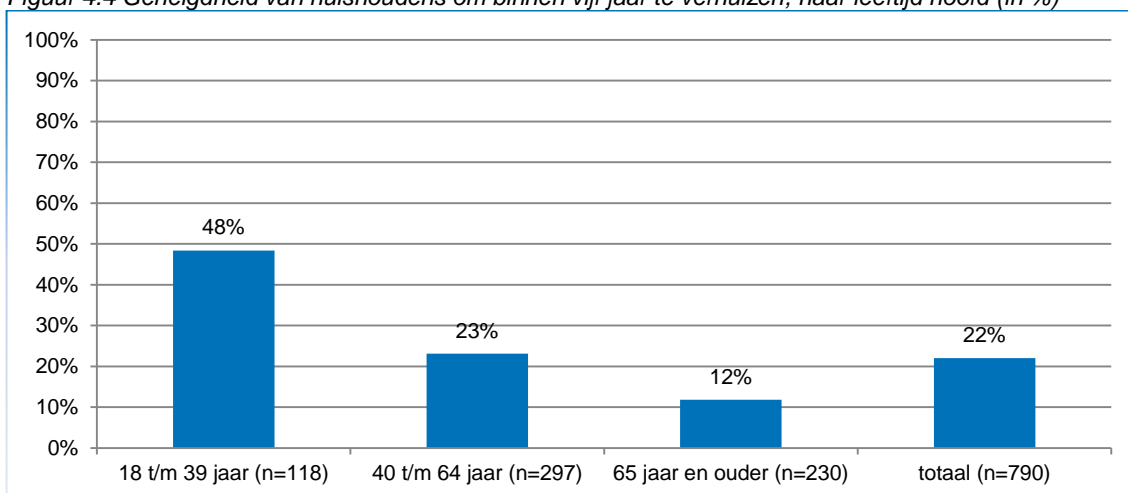
Figuur 4.3 Geneigdheid van huishoudens om binnen vijf jaar te verhuizen, naar eigendomssituatie en woningtype (in %)

Verskil naar leeftijd

De geneigdheid van een huishouden om te verhuizen hangt ook samen met de leeftijd van het hoofd. Van de huishoudens met een hoofd jonger dan 40 jaar wil bijna de helft (48%) binnen vijf jaar naar een andere woning. Van de huishoudens met een hoofd van 65 jaar of ouder wil 12% binnen deze periode verhuizen (figuur 4.4).

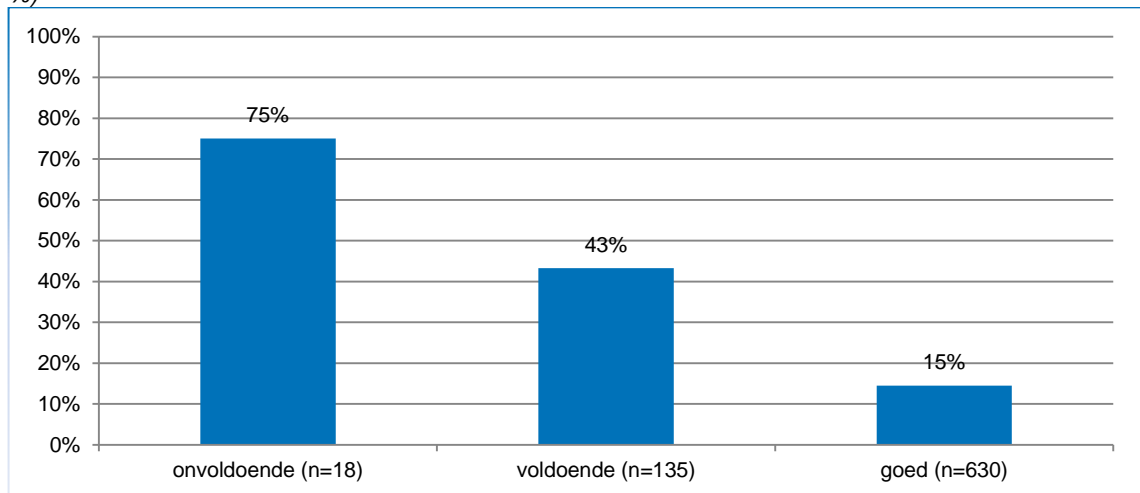
Figuur 4.4 Geneigdheid van huishoudens om binnen vijf jaar te verhuizen, naar leeftijd hoofd (in %)

Verskil naar tevredenheid woning en woonomgeving

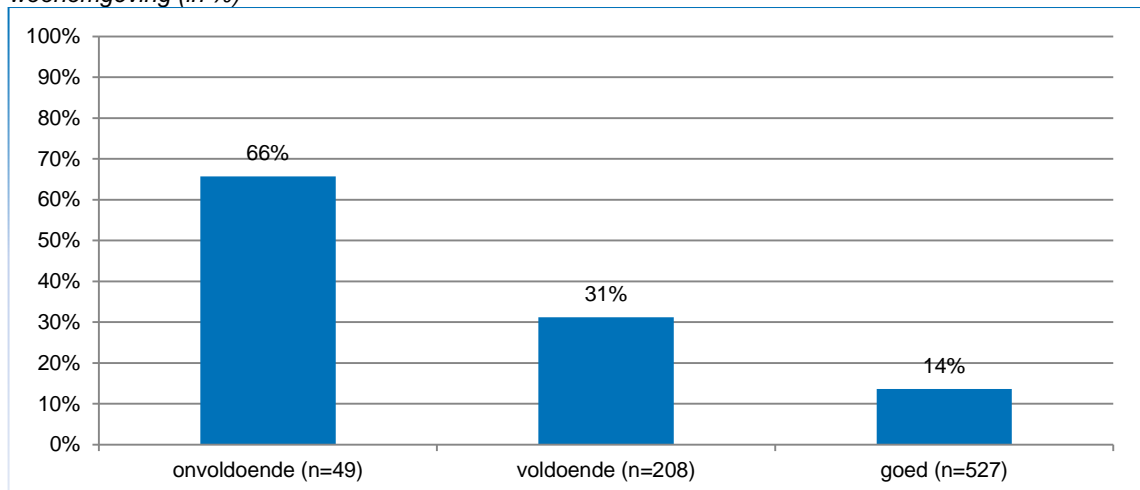
Van de huishoudens die hun woning met een onvoldoende (rapportcijfer 1 t/m 5) waarderen, wil driekwart binnen vijf jaar verhuizen. Van de huishoudens die hun woning een voldoende (rapportcijfer 6 of 7) geven wil 43% binnen vijf jaar naar een ander huis. Van de huishoudens die hun woning als goed (rapportcijfer 8 of hoger) beoordelen wil 15% binnen vijf jaar weg (figuur 4.5).

Figuur 4.5 Geneigdheid van huishoudens om binnen vijf jaar te verhuizen, naar waardering woning (in %)

Van de huishoudens die hun woonomgeving een onvoldoende (rapportcijfer 1 t/m 5) geven, wil twee derde binnen vijf jaar verhuizen. Van de huishoudens die hun woonomgeving met een voldoende (rapportcijfer 6 of 7) of als goed (rapportcijfer 8 of hoger) waarderen, wil respectievelijk 31% en 14% binnen vijf jaar verhuizen (figuur 4.6).

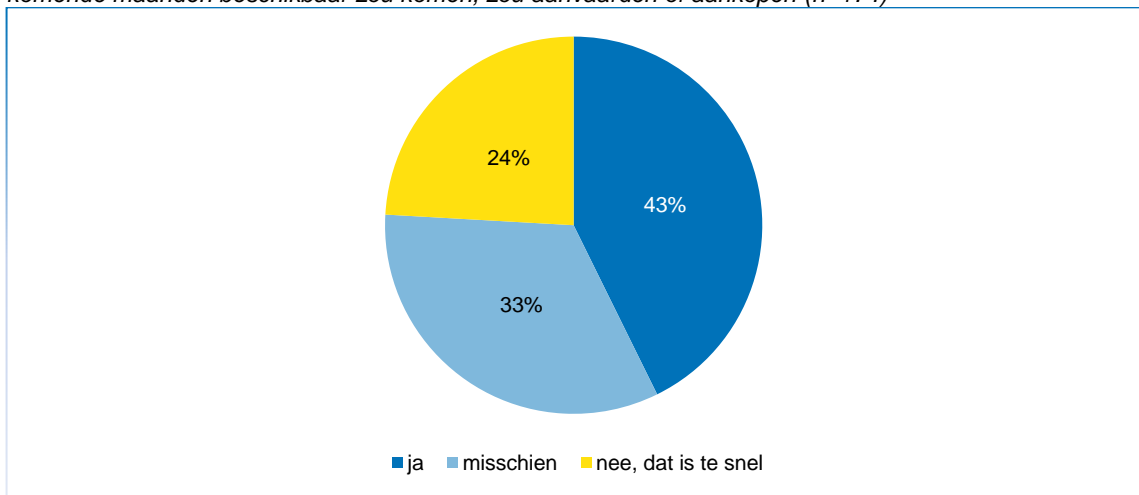
Figuur 4.6 Geneigdheid van huishoudens om binnen vijf jaar te verhuizen, naar waardering woonomgeving (in %)

4.2. Urgentie

Aan de huishoudens met verhuisplannen is gevraagd of zij de gewenste woning, indien deze in de komende maanden beschikbaar zou komen, zouden aanvaarden of aankopen. Van deze huishoudens antwoordt 44% bevestigend op de vraag. Een derde denkt dan misschien de woning te accepteren (figuur 4.7).

Figuur 4.7 Percentage huishoudens met verhuisplannen dat de gewenste woning, indien deze in de komende maanden beschikbaar zou komen, zou aanvaarden of aankopen (n=174)

5. Wensen nieuwe woning

Aan de huishoudens die binnen vijf jaar willen verhuizen, is gevraagd welke wensen zij hebben voor een nieuw huis.

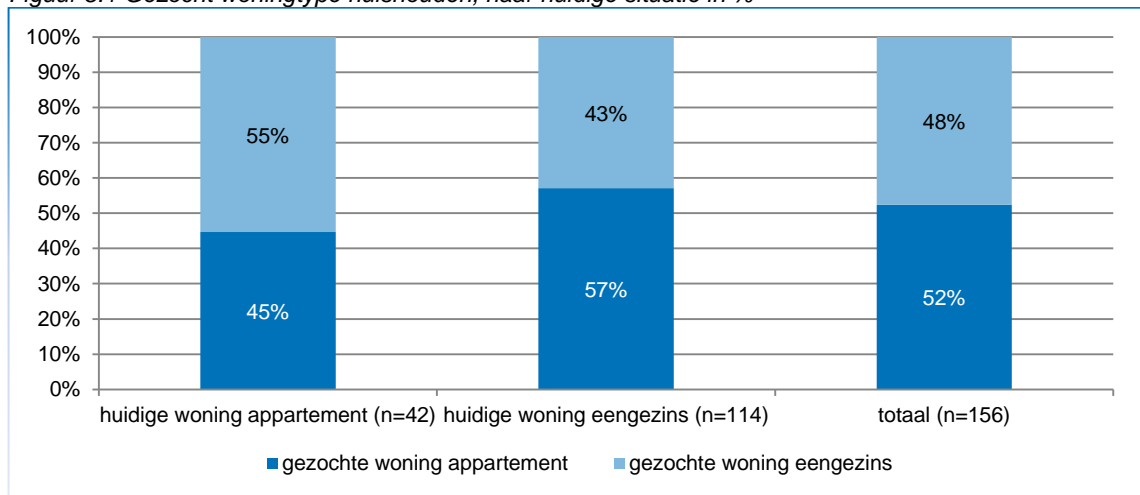
5.1. Appartement of eengezinswoning

Van de huishoudens, die binnen vijf jaar willen verhuizen, wil 52% naar appartement en 48% naar een eengezinswoning.

Van de huishoudens die nu een appartement bewonen, wil 55% naar een eengezinswoning.

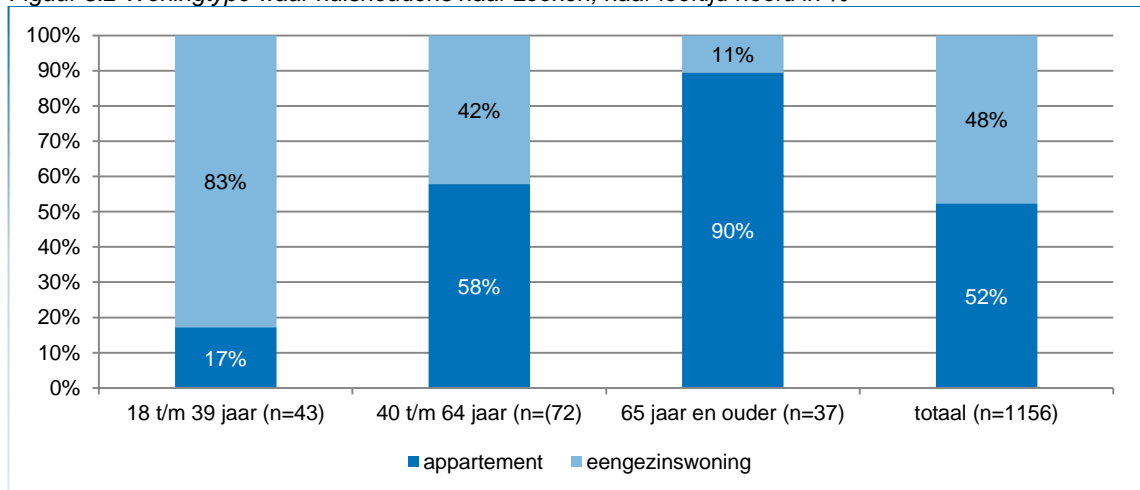
Van de huishoudens die nu een eengezinswoning hebben, wil een kleiner deel (43%) naar een eengezinswoning (figuur 5.1).

Figuur 5.1 Gezocht woningtype huishoudens, naar huidige situatie in %

De voorkeur voor een appartement of een eengezinswoning hangt sterk samen met leeftijd. Van de huishoudens met een hoofd in de leeftijdsgroep 18 t/m 39 jaar wil 83% naar een eengezinswoning. In de leeftijdsgroep 40 t/m 64 jaar is het aandeel veel kleiner, namelijk 42%. Van de huishoudens met een hoofd van 65 jaar of ouder wil het overgrote deel (90%) naar een appartement (figuur 5.2).

Figuur 5.2 Woningtype waar huishoudens naar zoeken, naar leeftijd hoofd in %

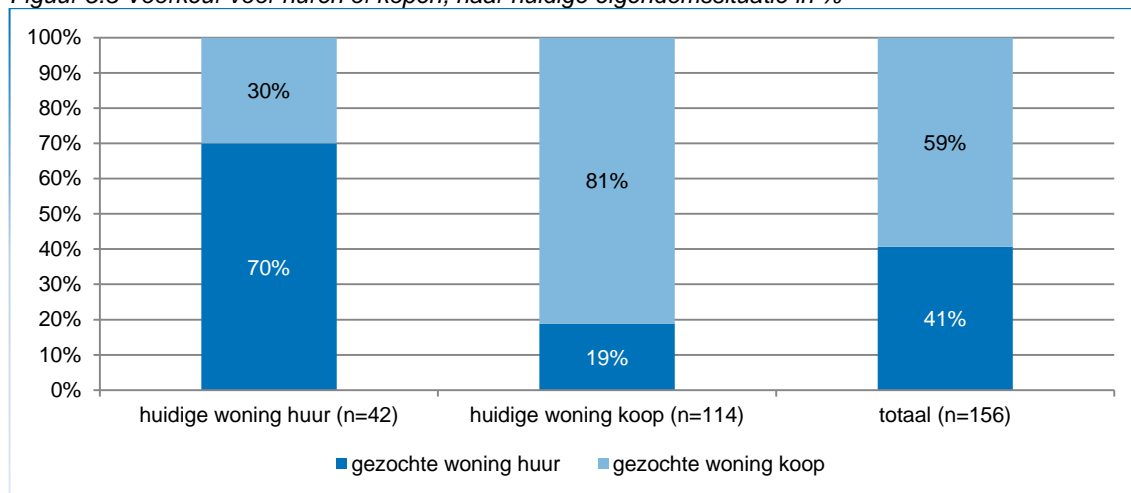

5.2. Huren of kopen

Van de huishoudens die binnen vijf jaar willen verhuizen, wil 41% een woning huren en 59% een woning kopen.

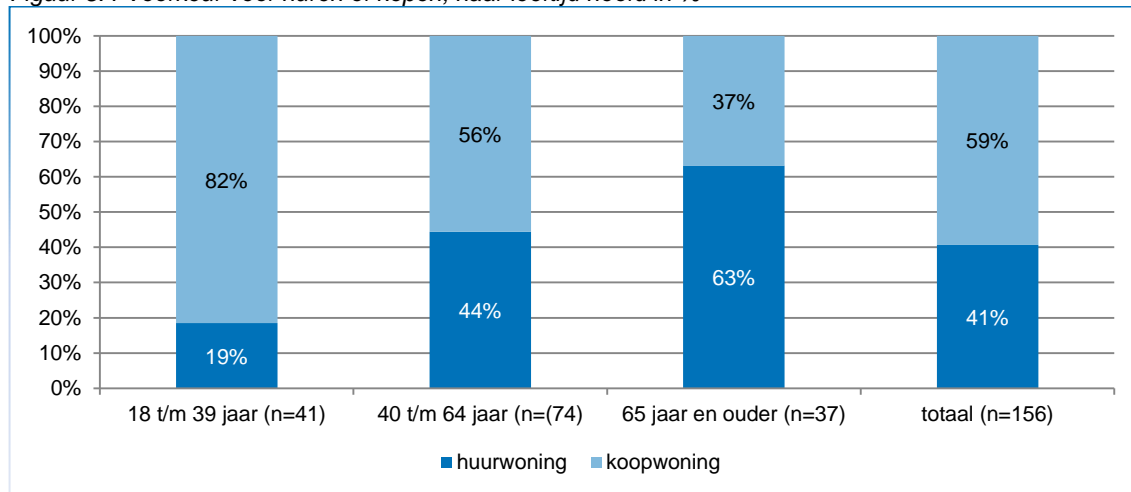
Hierbij is een groot verschil naar de huidige eigendomssituatie te zien. Van de huishoudens met een huurwoning wil 70% weer gaan huren. Van de huishoudens met een koopwoning wil 19% naar een huurwoning (figuur 5.3).

Figuur 5.3 Voorkeur voor huren of kopen, naar huidige eigendomssituatie in %

De resultaten zijn ook uitgesplitst naar leeftijdsgroep van het hoofd. Hierbij valt op dat de voorkeur voor huren stijgt met de leeftijd. Van de huishoudens met een hoofd tussen 18 t/m 39 jaar wil 19% huren en 82% kopen. In de leeftijdsgroep 40 t/m 64 jaar is dat respectievelijk 44% en 56%. Huishoudens met een hoofd van 65 jaar of ouder zoeken in meerderheid (63%) een huurwoning (figuur 5.4).

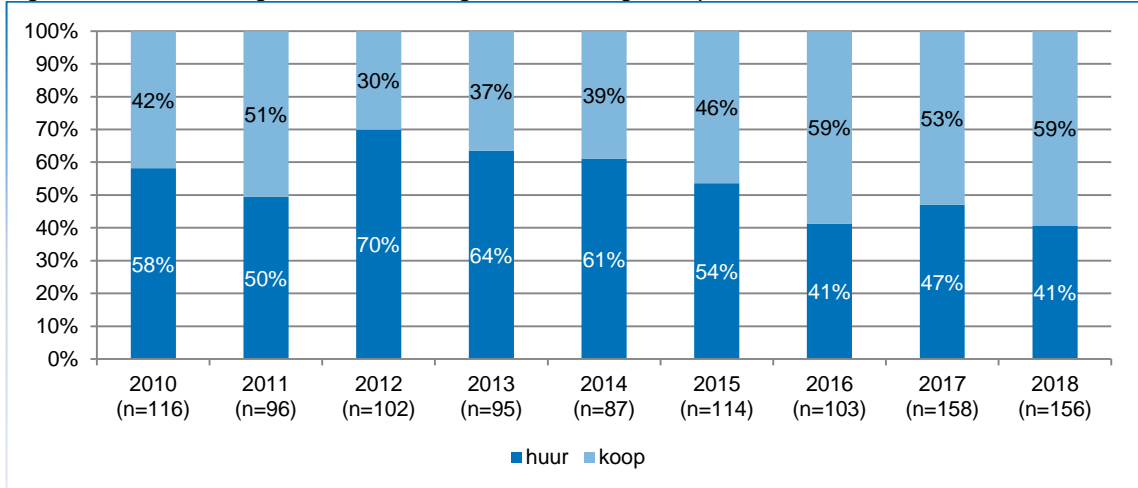
Figuur 5.4 Voorkeur voor huren of kopen, naar leeftijd hoofd in %

Ontwikkeling 2010-2018

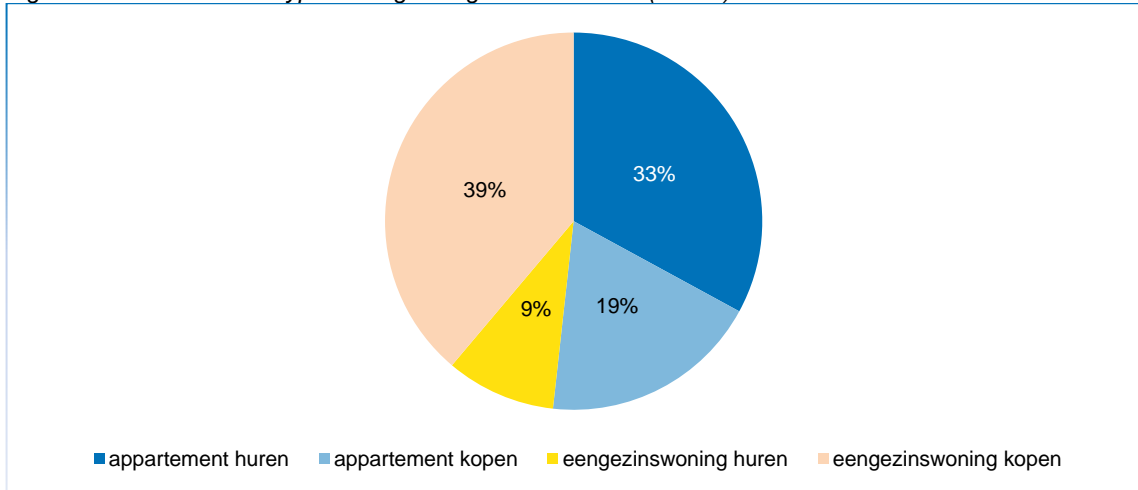
In figuur 5.5 is te zien hoe de wensen met betrekking tot de verhouding koop/huur in de afgelopen jaren waren.

Figuur 5.5 Gewenste eigendomsverhouding van de woning in de periode 2010-2018, in %

Van de huishoudens die binnen vijf jaar willen verhuizen, en die een voorkeur voor appartement/ eengezinswoning en huren/kopen hebben aangegeven, wil het grootste deel (39%) een eengezinswoning kopen. Een derde wil een appartement huren. Het minst vaak (9%) gaat de voorkeur uit naar het huren van een eengezinswoning (figuur 5.6).

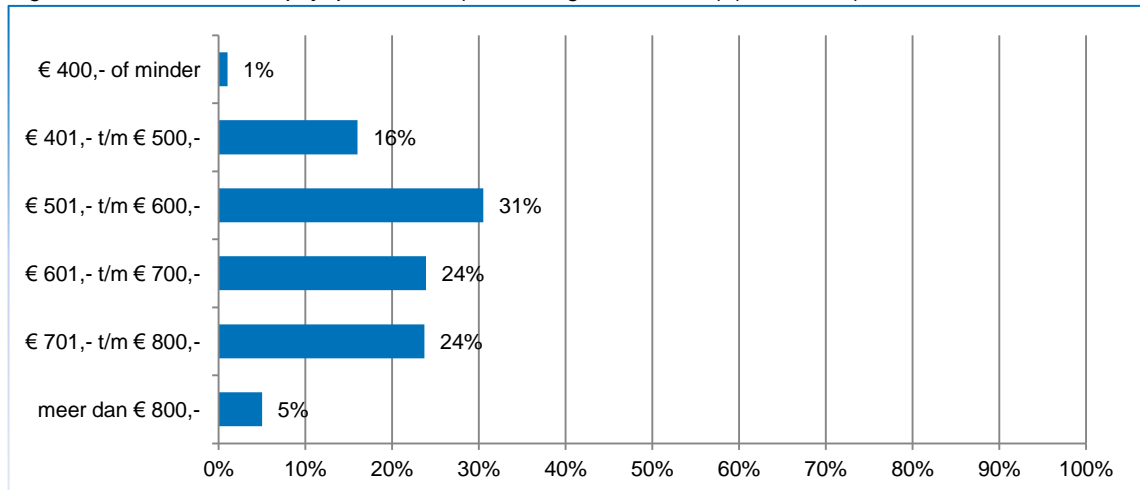
Figuur 5.6 Voorkeur voor type woning en eigendomssituatie (n=141)

5.3. Huurprijs

De huishoudens die een woning willen gaan huren, konden aangeven hoeveel zij daar per maand aan willen uitgeven (exclusief gas en elektra). Het grootste deel (31%) zoekt een woning met een maandhuur van € 501, - t/m € 600, -. Bijna een kwart wil een woning met een maandhuur van € 601, - t/m € 700, -. Een even groot deel wenst een woning met een maandhuur van € 607, - t/m € 800, - (figuur 5.7).

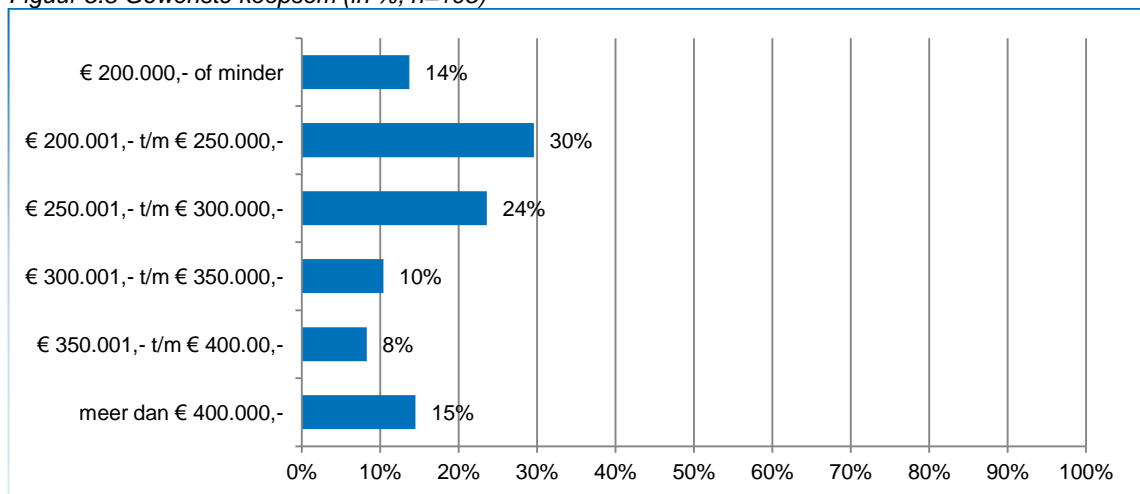
Figuur 5.7 Gewenste huurprijs per maand (exclusief gas en elektra) (in %, n=51)

5.4. Koopsom

De huishoudens die een woning willen gaan kopen, konden aangeven hoeveel zij willen betalen. Drie op de tien huishoudens zoeken een woning met een koopsom van € 201.000, - t/m € 250.000, -. Bijna een kwart (24%) zoekt in een prijsklasse hoger, namelijk in de klasse € 251.000, - t/m € 300.000, -. 15% denkt aan een woning met een koopsom van € 400.000,- of meer (figuur 5.8).

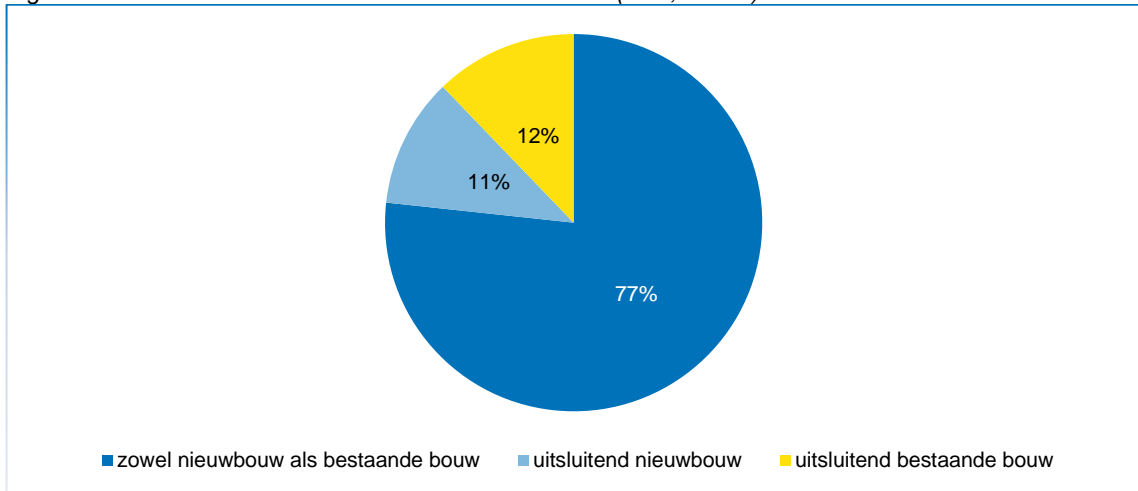
Figuur 5.8 Gewenste koopsom (in %, n=105)

5.5. Nieuwbouw of bestaande bouw

Van de huishoudens met verhuisplannen heeft het merendeel (77%) geen voorkeur voor nieuwbouw of bestaande bouw (figuur 5.9).

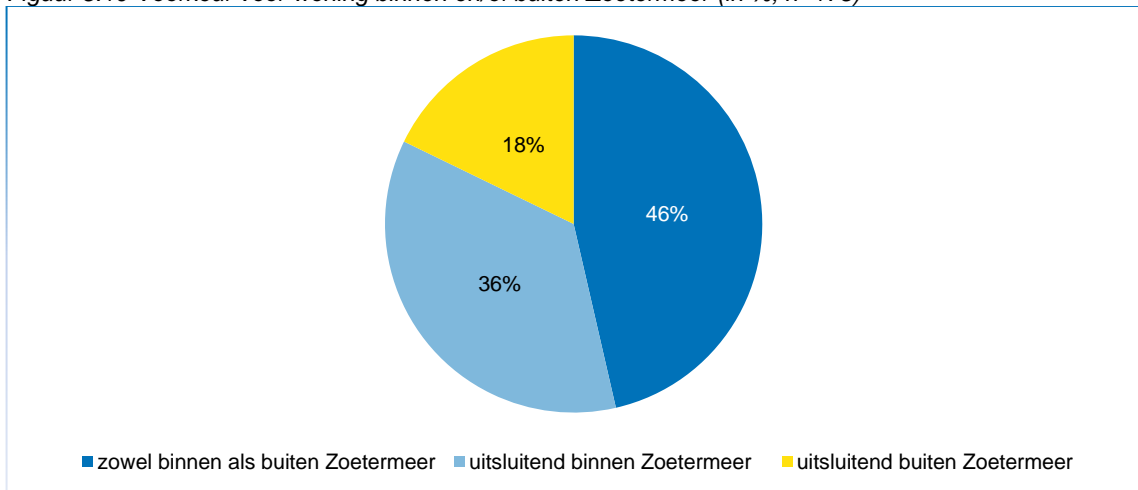
Figuur 5.9 Voorkeur voor nieuwbouw of bestaande bouw (in %, n=174)

5.6. Binnen of buiten Zoetermeer

Van de huishoudens met verhuisplannen zoekt het grootste deel (46%) zowel binnen als buiten Zoetermeer naar een woning. 36% zoekt uitsluitend binnen Zoetermeer en 18% uitsluitend buiten Zoetermeer (figuur 5.10).

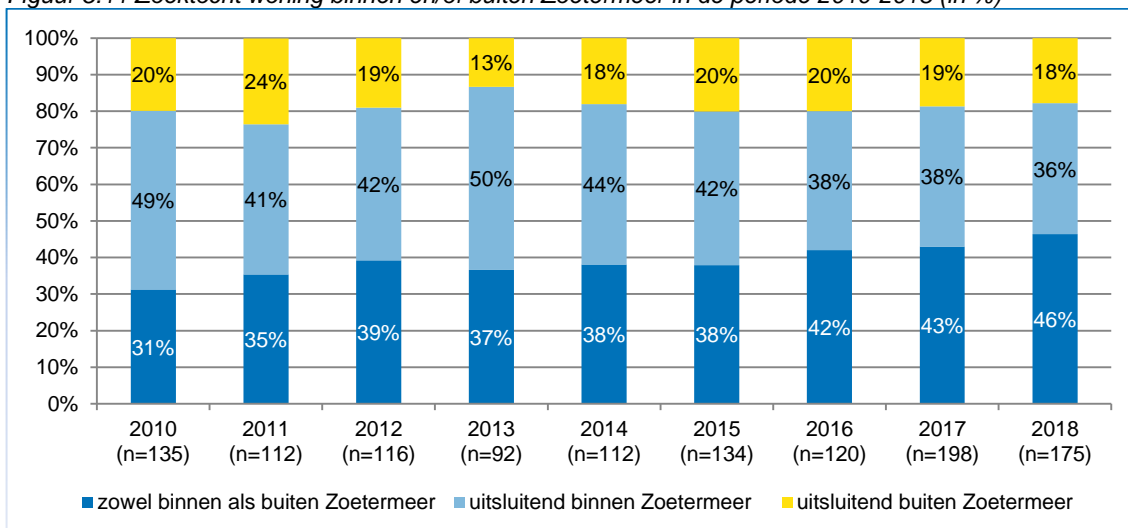
Figuur 5.10 Voorkeur voor woning binnen en/of buiten Zoetermeer (in %, n=175)

Ontwikkeling 2010-2018

Figuur 5.11 laat de ontwikkeling naar voorkeur voor binnen en/of buiten Zoetermeer vanaf 2010 zien.

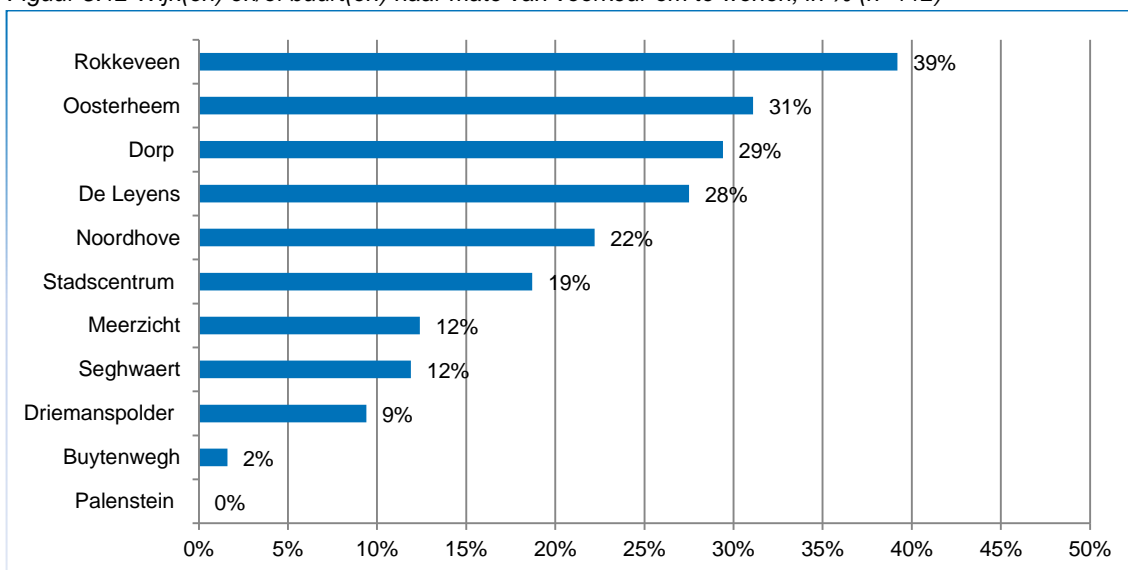
Figuur 5.11 Zoektocht woning binnen en/of buiten Zoetermeer in de periode 2010-2018 (in %)

5.7. Binnen Zoetermeer

De huishoudens die (ook) in Zoetermeer naar een woning te zoeken, is gevraagd waar zij het liefst (gaan) wonen. Ze konden daarbij maximaal drie wijk(en) en/of buurt(en) aangeven. De wijk Rokkeveen is het vaakst (39%) genoemd. De buurt Palenstein is door geen van de huishoudens genoemd (figuur 5.12)

Figuur 5.12 Wijk(en) en/of buurt(en) naar mate van voorkeur om te wonen, in % (n=112)*

*Respondenten mochten maximaal drie keuzes aangeven.

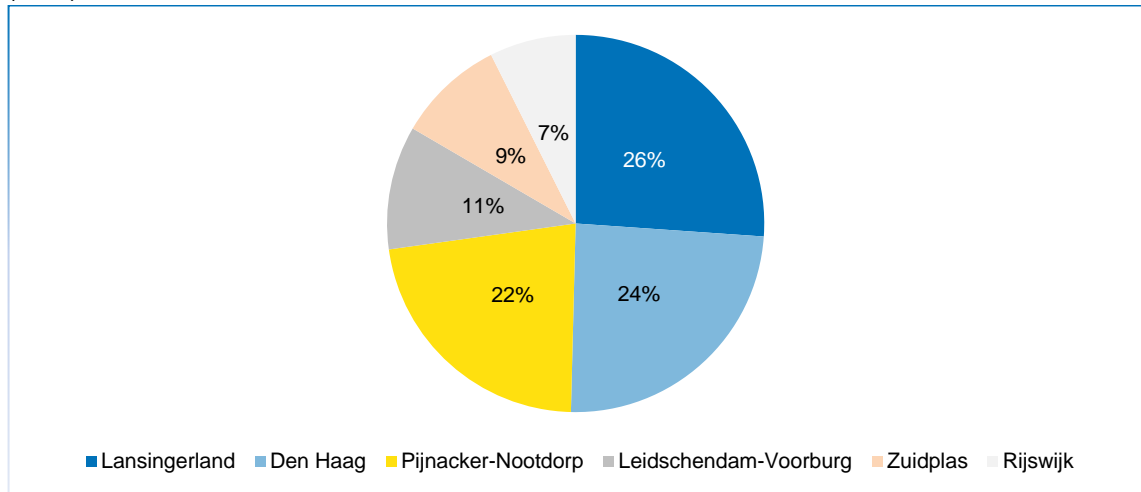
De huishoudens die (ook) naar een woning in Zoetermeer zoeken, konden naast de wijk of buurt ook andere wensen ten aanzien van een woning aangeven. De wensen zijn zeer divers en hangen vooral samen met de levensfase van de respondent (bijlage 4).

5.8. Buiten Zoetermeer

De huishoudens die (ook) buiten Zoetermeer naar een woning zoeken zijn zeven gemeenten, in de nabijheid van Zoetermeer voorgelegd. De vraag was of zij nieuwbouwprojecten in deze gemeenten betrekken in de zoektocht. Zes van de tien huishoudens antwoorden bevestigend op deze vraag. Aan deze groep is daarnaast gevraagd naar welke gemeente hiervoor de

meeste belangstelling uitgaat. Het aandeel dat Lansingerland (26%) noemt is iets groter dan het aandeel dat Den Haag (24%) of Pijnacker (22%) aangeeft (figuur 5.13).

Figuur 5.13 Nieuwbouwprojecten in gemeenten nabij Zoetermeer* naar mate van belangstelling, in % (n=96)

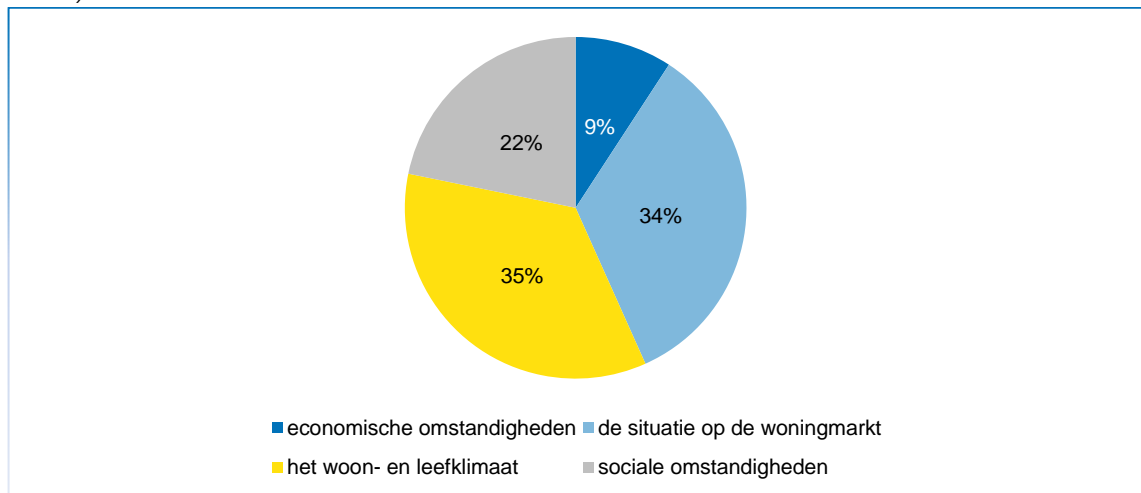

*De gemeente Westland is ook voorgelegd, maar door geen van de huishoudens aangegeven.

Vertrekmotief

Huishoudens die (ook) buiten Zoetermeer naar een woning zoeken, zijn vier hoofdredenen voorgelegd waarom een huishouden naar een andere gemeente zou willen verhuizen. De redenen zijn: economische omstandigheden, sociale omstandigheden, het woon- en leefklimaat en de situatie op de woningmarkt. Het woon- en leefklimaat (35%) en de situatie op de woningmarkt (34%) zijn het vaakst aangegeven als hoofdreden (figuur 5.14).

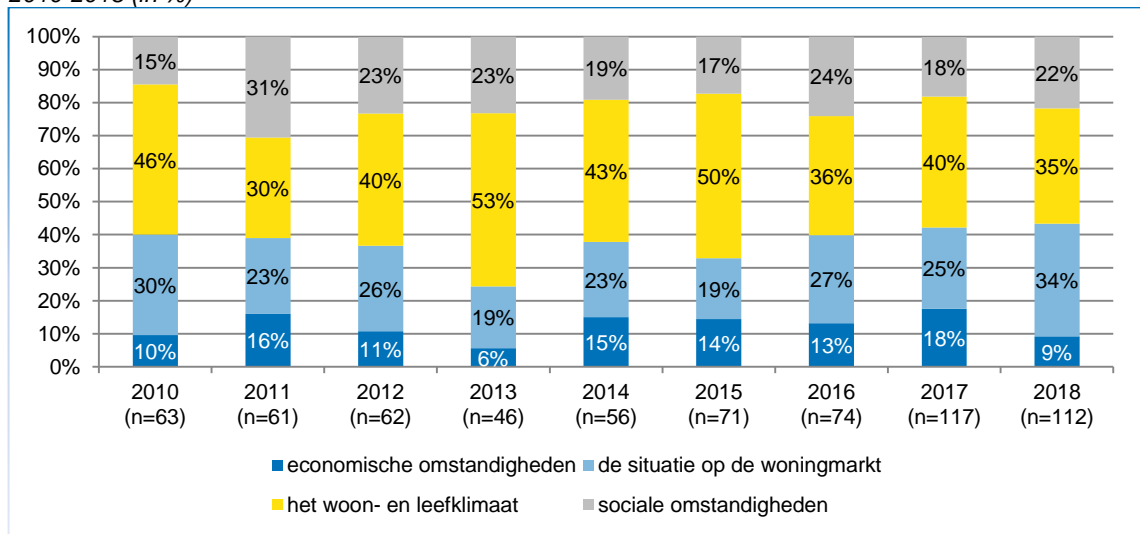
Figuur 5.14 Hoofdreden voor huishoudens om buiten Zoetermeer naar een woning te zoeken (in %, n=112)*

Ontwikkeling 2010-2018

In figuur 5.15 is te zien hoe de verschillende redenen zich tot elkaar verhouden vanaf 2010. Het is voor het eerst dat de situatie op de woningmarkt door meer dan een derde van de huishoudens als hoofreden is genoemd.

Figuur 5.15 De hoofdreden voor een huishouden om buiten Zoetermeer naar een woning te zoeken 2010-2018 (in %)*

De respondenten konden hun antwoord toelichten door bijvoorbeeld aan te geven wat volgens hun in Zoetermeer verbeterd kan worden. Voor veel huishoudens is het huidige woningaanbod in Zoetermeer te klein. Zij willen dat er woningen worden bijgebouwd. Voor andere huishoudens is de (toenemende) drukte in Zoetermeer een belangrijke reden om de stad te verlaten (bijlage 5).

6 ■ Langer zelfstandig wonen

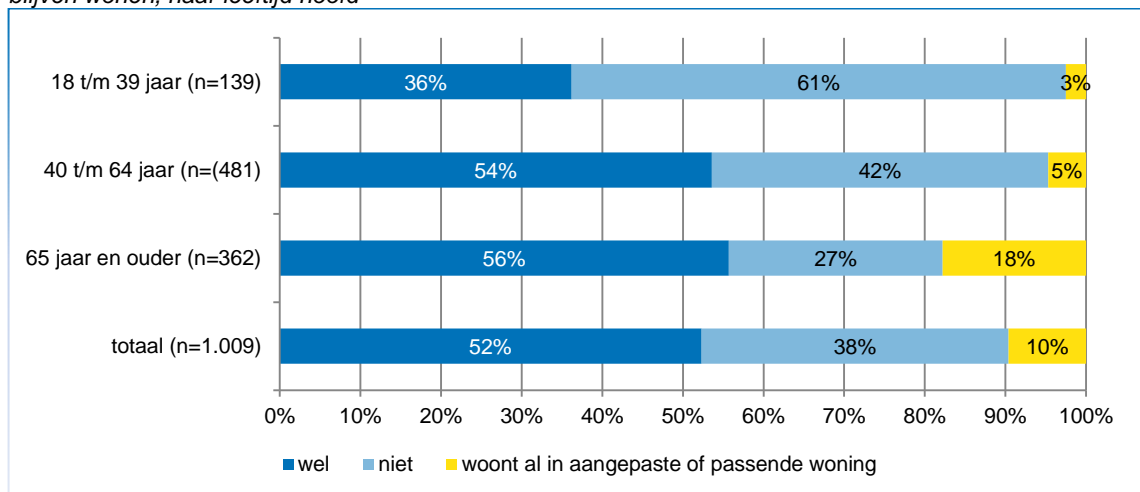
6.1. Mogelijkheden

Ouderen die gezond zijn, kunnen zelfstandig blijven wonen met relatief weinig zorg. Maar als zij gezondheidsklachten krijgen, kunnen aangepaste woningen helpen om langer zelfstandig te zijn. Hierbij zijn er twee mogelijkheden:

- aanpassen woning door bv. aanpassing van de keuken, van de badkamer en het verwijderen van drempels. Dit wordt ook wel levensloopbestendig maken genoemd;
- tijdig verhuizen naar een woning die past bij een volgende levensfase.

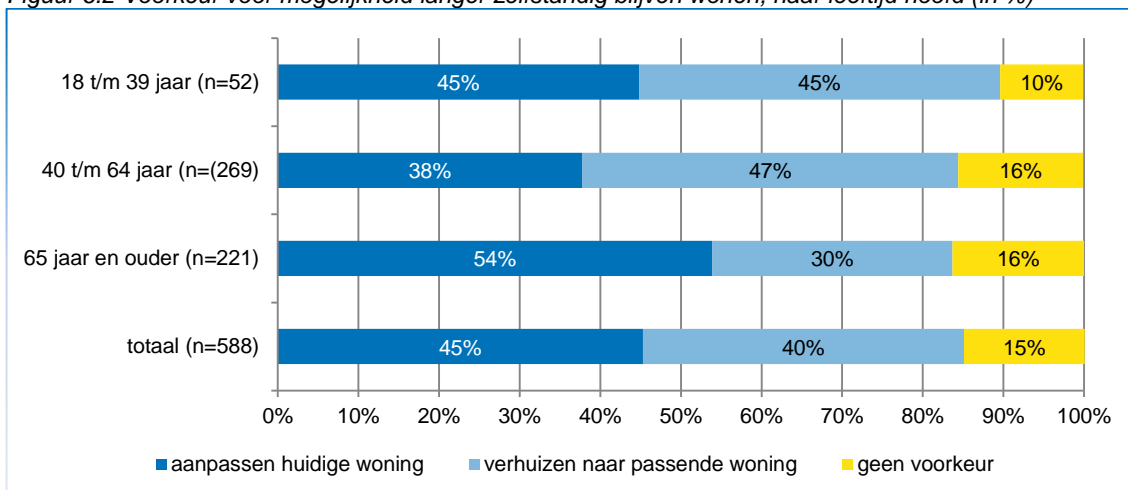
Van de huishoudens heeft 52% nagedacht over deze mogelijkheden. Eén op de tien woont al in een aangepaste of passende woning. Hierbij is er verschil naar leeftijd van het hoofd. De meeste huishoudens met een hoofd van 18 t/m 39 jaar hebben nog niet over de mogelijkheden nagedacht (figuur 6.1).

Figuur 6.1 Percentage huishoudens waarin is nagedacht over mogelijkheden om langer zelfstandig te blijven wonen, naar leeftijd hoofd

Van de huishoudens waarin is nagedacht over de mogelijkheden (maar zonder aangepaste of passende woning) wil 45% de huidige woning aanpassen en 40% verhuizen naar een passende woning. De rest heeft geen voorkeur. Ook hierbij is er verschil naar leeftijd van het hoofd. Huishoudens met een 65-plus hoofd hebben vaker dan gemiddeld (54%) voorkeur voor het aanpassen van de huidige woning (figuur 6.2).

Figuur 6.2 Voorkeur voor mogelijkheid langer zelfstandig blijven wonen, naar leeftijd hoofd (in %)

6.2. Leningen om woning levensloopbestendig te maken

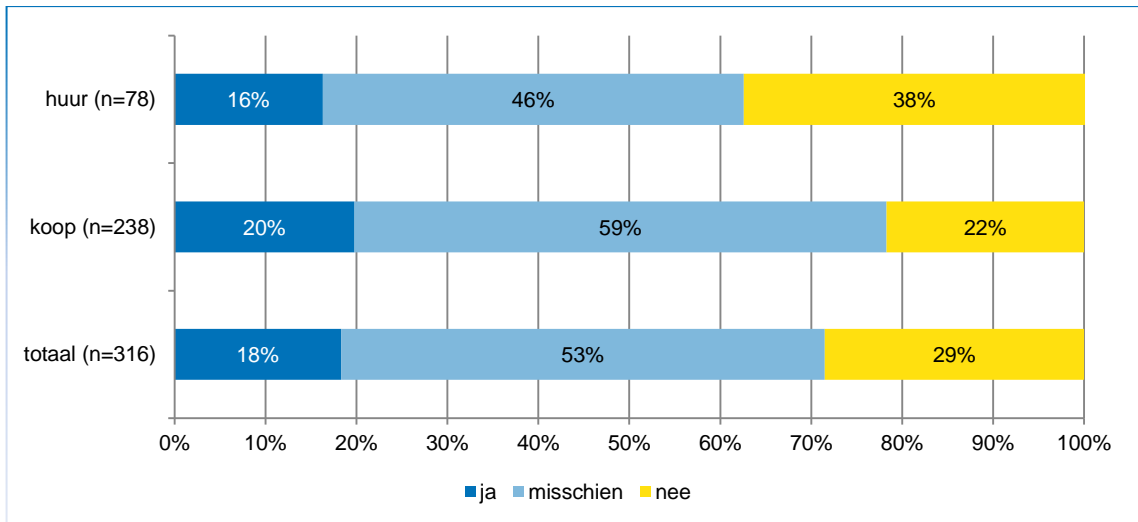
In sommige gemeenten kunnen inwoners een lening krijgen om hun woning levensloopbestendig te maken. Dit wordt de Blijverslening genoemd. Deze lening is er zowel voor mensen met een eigen huis als voor mensen die huren. Sinds kort mogen gemeenten ook aan huiseigenaren van 57 jaar en ouder, die hun woning levensloopbestendig willen maken, een lening aanbieden op basis van de overwaarde van de woning. De lening wordt pas afgelost na verkoop van de woning, waardoor het geen invloed heeft op het maandelijks besteedbaar inkomen. Dit wordt de Verzilverlening genoemd. De rente op beide leenvormen is gunstiger dan bij andere leningen.

Aan respondenten die aangaven de huidige woning aan te willen passen of die geen voorkeur hebben voor aanpassen of verhuizen, is gevraagd of zij denken gebruik te zullen maken van deze leningen als deze in Zoetermeer beschikbaar komen.

Blijverslening

Een minderheid van de huishoudens in kwestie (18%) denkt zeker gebruik te maken van de Blijverslening als deze in Zoetermeer wordt aangeboden. Ruim de helft (53%) denkt daar misschien gebruik van te maken. Huishoudens met een koopwoning hebben vaker (misschien) interesse in deze leningsvorm dan huishoudens met een huurwoning, namelijk 78% versus 62% (figuur 6.3).

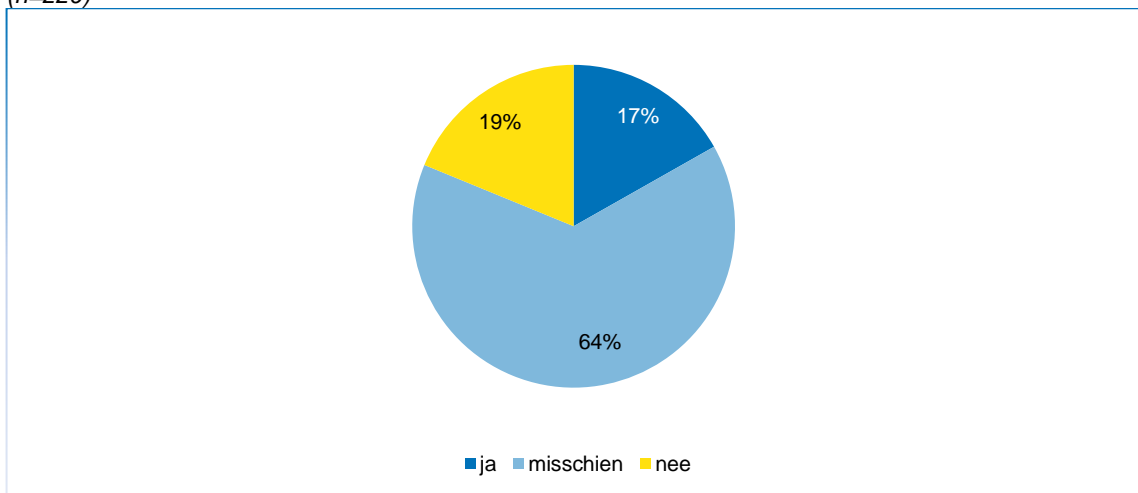
Figuur 6.3 Percentage huishoudens dat wel/niet gebruik denkt te maken van de Blijverslening, naar huidige eigendomssituatie woning in %

Verzilverlening

Van de huishoudens met een woning in eigendom (koopwoning) heeft 17% interesse en 64% eventueel interesse in de Verzilverlening (figuur 6.4).

Figuur 6.4 Percentage huishoudens dat wel/niet gebruik denkt te maken van de Verzilverlening in % (n=229)*

*Huishoudens met een koopwoning die hun woning (eventueel) willen laten aanpassen om langer zelfstandig te kunnen blijven wonen.

De antwoorden konden worden toegelicht. Uit de antwoorden blijkt vooral dat men eerst meer wil weten over de voorwaarden van de leenvormen (bijlage 6).

Tot slot is gevraagd wat de gemeente (verder) zou kunnen doen om ervoor te zorgen dat Zoetermeeders langer zelfstandig kunnen blijven wonen. Veel respondenten adviseren om in te zetten op de bouw van meer seniorenwoningen. Onder andere om de doorstroming op de woningmarkt te bevorderen. Daarnaast denken veel respondenten dat een schone en veilige woonomgeving meehelpt om senioren langer zelfstandig te houden. Ook voorlichting over langer zelfstandig wonen kan meehelpen, denkt men. Versoepeling van de Wmo is ook vaak genoemd (bijlage 7).

Bijlage 1: Vragenlijst

Vragen uit de Stadspeiling 2018 over het onderwerp wonen en de 'persoonlijke gegevens' die zijn gebruikt.

36. Een huishouden kan verschillende redenen hebben om in Zoetermeer te wonen. De meeste daarvan behoren tot de volgende vijf hoofdredenen:
- economische omstandigheden (bijv. de afstand tot het werk);
 - de situatie op de woningmarkt (bijv. de beschikbaarheid van de gewenste woning);
 - het woon- en leefklimaat (bijv. de veiligheid op straat en het voorzieningenniveau);
 - sociale omstandigheden (bijv. de afstand tot familie of vrienden);
 - de centrale ligging van Zoetermeer in de Randstad.

Welke van deze vijf hoofdredenen is voor u de belangrijkste reden om in Zoetermeer te wonen en niet in een andere gemeente?

LET OP: de 'belangrijkste', dus slechts één hokje aankruisen.

- 1. economische omstandigheden
- 2. de situatie op de woningmarkt
- 3. het woon- en leefklimaat
- 4. sociale omstandigheden
- 5. de centrale ligging van Zoetermeer in de Randstad
- 6. weet niet

37. Een appartement is een woning met onder- en/of bovenburen. Een eengezinswoning is een woning zonder onder- en/of bovenburen.

Woont u in een appartement of in een eengezinswoning?

- 1. appartement
- 2. eengezinswoning

38. **Woont u op dit moment in een huurwoning of in een koopwoning?**

- 1. huurwoning → ga naar vraag 41a
- 2. koopwoning

39. **Is de verkoopwaarde van uw woning in de afgelopen twee jaar volgens u toegenomen, afgenomen of ongeveer gelijk gebleven?**

- 1. toegenomen
- 2. afgenomen
- 3. ongeveer gelijk gebleven
- 4. weet niet → ga naar vraag 41a

40. **Bent u van mening dat de leefbaarheidssituatie in uw buurt daarbij een rol heeft gespeeld?**

- 1. ja, de leefbaarheidssituatie heeft de waarde van mijn woning positief beïnvloed
- 2. ja, de leefbaarheidssituatie heeft de waarde van mijn woning negatief beïnvloed
- 3. nee
- 4. geen mening

41a. Kunt u door middel van een rapportcijfer (van 1 t/m 10) aangeven hoe tevreden u bent over uw huidige woning?

zeer ontevreden											zeer tevreden	geen
	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		99

b. En ook hoe tevreden u bent over de directe omgeving van uw woning?

zeer ontevreden											zeer tevreden	geen
	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		99

42. Bent u van plan binnen vijf jaar te verhuizen?

LET OP: woont u nog bij uw ouders, dan moet u deze vraag op uzelf betrekken en niet op het huishouden waarvan u deel uitmaakt.

- 1. ja, binnen 1 jaar
- 2. ja, over 1-2 jaar
- 3. ja, over 2-5 jaar
- 4. nee → ga naar de inleiding van vraag 53
- 5. weet niet → ga naar de inleiding van vraag 53

43. Gaat uw voorkeur uit naar een appartement of naar een eengezinswoning?

- 1. appartement
- 2. eengezinswoning
- 3. geen voorkeur
- 4. weet niet

44. Naar wat voor soort woning bent u op zoek?

LET OP: met maandhuur wordt bedoeld de huur zonder gas of elektra, bij koop wordt bedoeld de huidige geschatte waarde van de woning

- 1. huurwoning met maandhuur van minder dan € 401,-
- 2. huurwoning met maandhuur van € 401,- t/m € 500,-
- 3. huurwoning met maandhuur van € 501,- t/m € 600,-
- 4. huurwoning met maandhuur van € 601,- t/m € 700,-
- 5. huurwoning met maandhuur van € 701,- t/m € 800,-
- 6. huurwoning met maandhuur van € 801,- of meer

- 7. koopwoning met waarde van minder dan € 150.001,-
- 8. koopwoning met waarde van € 150.001,- t/m € 200.000,-
- 9. koopwoning met waarde van € 200.001,- t/m € 250.000,-
- 10. koopwoning met waarde van € 250.001,- t/m € 300.000,-
- 11. koopwoning met waarde van € 300.001,- t/m € 350.000,-
- 12. koopwoning met waarde van € 350.001,- t/m € 400.000,-
- 13. koopwoning met waarde van € 400.001,- of meer

- 14. weet niet

45. Zoekt u een nieuwbouwwoning of zoekt u ook in de bestaande bouw?

- 1. zowel nieuwbouw als bestaande bouw
- 2. uitsluitend nieuwbouw
- 3. uitsluitend bestaande bouw

46. Als u de door u gewenste woning in de komende maanden zou kunnen krijgen, zou u die woning dan aanvaarden of aankopen?

- 1. ja
- 2. misschien
- 3. nee, dat is te snel

47. Waar zoekt u uw nieuwe woning?

- 1. zowel binnen als buiten Zoetermeer
- 2. uitsluitend buiten Zoetermeer
- 3. uitsluitend binnen Zoetermeer → ga naar vraag 51

48. In de omgeving van Zoetermeer zijn verschillende nieuwbouwprojecten in ontwikkeling, namelijk in de gemeenten:
- Den Haag;
 - Lansingerland;
 - Leidschendam-Voorburg;
 - Pijnacker-Nootdorp;
 - Rijswijk;
 - Westland;
 - Zuidplas.

Betrekt u één of meer nieuwbouwprojecten in deze gemeenten bij uw zoektocht naar een nieuwe woning?

1. ja
2. nee → ga naar vraag 50a
3. weet niet → ga naar vraag 50a

49. Voor welke gemeente heeft u de meeste belangstelling?

LET OP: de 'meeste' belangstelling, dus slechts één hokje aankruisen.

☐ 1. Den Haag	☐ 5. Rijswijk
☐ 2. Lansingerland	☐ 6. Westland
☐ 3. Leidschendam-Voorburg	☐ 7. Zuidplas
☐ 4. Pijnacker-Nootdorp	☐ 8. weet niet

50a. Een huishouden kan allerlei redenen hebben om naar een andere gemeente te willen verhuizen.

De meeste daarvan behoren tot de volgende vier hoofdredenen:

- economische omstandigheden (bijv. de afstand tot het werk);
- de situatie op de woningmarkt (bijv. de beschikbaarheid van de gewenste woning);
- het woon- en leefklimaat (bijv. de veiligheid op straat en het voorzieningenniveau);
- sociale omstandigheden (bijv. de afstand tot familie of vrienden).

Welke van deze vier hoofdredenen is de belangrijkste voor het feit dat u (al of niet uitsluitend) buiten Zoetermeer naar een andere woning zoekt?

LET OP: de 'belangrijkste', dus slechts één hokje aankruisen.

1. economische omstandigheden
2. de situatie op de woningmarkt
3. het woon- en leefklimaat
4. sociale omstandigheden
5. weet niet

b. **Eventuele toelichting. Geef bijvoorbeeld aan wat volgens u in Zoetermeer verbeterd kan worden.**

LET OP: zoekt u uitsluitend buiten Zoetermeer een woning? Ga dan door naar de inleiding van vraag 53.

51. In welke wijk(en) of buurt(en) van Zoetermeer wilt u het liefst (gaan) wonen?

LET OP: u kunt maximaal drie antwoorden geven.

- Dorp
- Stadscentrum
- Palenstein
- Driemanspolder
- Meerzicht
- Buytenwegh
- De Leyens
- Seghwaert
- Noordhove
- Rokkeveen
- Oosterheem
- geen voorkeur
- weet niet

52. Heeft u (nog andere) wensen ten aanzien van een woning in Zoetermeer?

Als ouderen gezond zijn, kunnen zij zelfstandig blijven wonen met relatief weinig zorg. Maar als zij gezondheidsklachten krijgen, kunnen aangepaste woningen helpen om langer zelfstandig te zijn. Wie langer zelfstandig thuis wil blijven wonen, heeft twee mogelijkheden:

- aanpassen woning door bv. aanpassing van de keuken, van de badkamer en het verwijderen van drempels. Dit wordt ook wel levensloopbestendig maken genoemd;
- tijdig verhuizen naar een woning die past bij een volgende levensfase.

53. Welke mogelijkheid heeft uw voorkeur om langer zelfstandig te kunnen blijven wonen?

- 1. aanpassen woning
- 2. tijdig verhuizen naar een passende woning → ga naar vraag 55
- 3. geen voorkeur
- 4. ik vind het nog te vroeg om daarover na te denken → ga naar vraag 56
- 5. n.v.t.: mijn woning is al aangepast / ik ben al verhuisd naar een passende woning → ga naar vraag 55

54. In sommige gemeenten kunnen inwoners een lening krijgen om hun woning levensloopbestendig te maken. Dit wordt de Blijverslening genoemd. Deze lening is er zowel voor mensen met een eigen huis als voor mensen die huren.
De rente is gunstiger dan bij andere leningen.

a. Denkt u dat u gebruik zou maken van een dergelijke lening als deze in Zoetermeer beschikbaar komt?

- 1. ja
- 2. misschien
- 3. nee

b. Sinds kort mogen gemeenten ook aan huiseigenaren van 57 jaar en ouder, die hun woning levensloopbestendig willen maken, een lening aanbieden op basis van de overwaarde van de woning. Dit wordt de Verzilverlening genoemd. Ook bij deze lening is de rente gunstig. De lening wordt pas afgelost na verkoop van de woning, waardoor het geen invloed heeft op het maandelijks besteedbaar inkomen.

Denkt u dat u gebruik zou maken van een dergelijke lening als deze in Zoetermeer beschikbaar komt?

- 1. ja
- 2. misschien
- 3. nee
- 4. niet van toepassing

c. Eventuele toelichting bij uw antwoorden:

55. Wat zou de gemeente (verder) kunnen doen om ervoor te zorgen dat u langer zelfstandig kan blijven wonen?

113. Bent u een man of een vrouw?

- 1. man
- 2. vrouw
- 3. anders / dat wil ik niet zeggen

114. Wat is uw leeftijd?

jaar

116. Waaruit bestaat het huishouden waartoe u behoort?

- 1. alleenstaande → ga naar vraag 119
- 2. twee partners, zonder kind(eren) → ga naar vraag 119
- 3. twee partners, met kind(eren)
- 4. éénoudergezin (= één volwassene met kind(eren))
- 5. anders, namelijk:
- 6. weet niet

117. Wat is uw plaats in het huishouden?

- 1. één van de twee partners
- 2. hoofd van het éénoudergezin
- 3. kind
- 4. anders, namelijk:
- 5. weet niet

118. Uit hoeveel personen bestaat uw huishouden?

personen

119. Wat is uw postcode?

Bijlage 2: Bevolking, steekproef en respons

In de onderstaande tabel worden de Zoetermeerse bevolking (per 1 januari 2018), de steekproef (per 1 september 2018) en de respons van dit deelonderzoek vergeleken aan de hand van de kenmerken geslacht en leeftijd. In de tabel is te zien dat 18 tot en met 49-jarigen zijn ondervertegenwoordigd in de respons en respondenten van 60 jaar en ouder juist wat zijn oververtegenwoordigd. Ook zijn vrouwen wat oververtegenwoordigd.

Er is geen weging toegepast omdat niet zeker is dat daarmee de werkelijkheid beter wordt benaderd.

leeftijd	geslacht	bevolking	steekproef	respons
18 t/m 29 jaar	man	9,1%	9,3%	1,1%
	vrouw	8,7%	8,3%	3,4%
30 t/m 39 jaar	man	7,7%	8,1%	4,0%
	vrouw	8,1%	7,9%	5,5%
40 t/m 49 jaar	man	7,7%	7,9%	5,1%
	vrouw	8,5%	8,2%	7,5%
50 t/m 59 jaar	man	8,8%	8,4%	8,4%
	vrouw	9,6%	9,8%	11,7%
60 t/m 69 jaar	man	8,4%	8,0%	14,6%
	vrouw	8,8%	9,2%	16,3%
70 t/m 79 jaar	man	4,8%	5,2%	8,8%
	vrouw	5,2%	5,4%	8,5%
80 jaar en ouder	man	1,8%	1,6%	2,4%
	vrouw	2,9%	2,7%	2,5%
totaal	man	48,1%	48,6%	44,5%
	vrouw	51,9%	51,5%	55,5%
totaal		100%	100%	100%

Bijlage 3: Vertaling van persoons- naar huishoudensniveau

De Stadspeiling is een onderzoek onder individuen. Om uitkomsten op huishoudensniveau te kunnen berekenen, is gewerkt met een specifiek deel van de respondenten, waarbij een wegingsprocedure is toegepast. De selectie en berekening wordt hieronder toegelicht.

Selectie respondenten

Voor de berekeningen op huishoudensniveau zijn alleen de respondenten geselecteerd die aan de volgende eisen voldoen:

- de respondent heeft opgegeven van welk type huishouden hij deel uitmaakt;
- het betreffende type is alleenstaande, eenoudergezin of tweepartnerhuishouden (al of niet met kinderen);
- de respondent heeft opgegeven welke plaats hij in het huishouden inneemt;
- de betreffende plaats is hoofd³ of één van de twee partners;
- de respondent heeft opgegeven of hij een koop- of een huurwoning bewoont;
- de respondent heeft opgegeven of hij een appartement of eengezinswoning bewoont.

Berekening van wegingsfactor

De berekening van de wegingsfactor is in twee stappen uitgevoerd. Eerst hebben respondenten in een tweepartnerhuishouden de wegingsfactor 0,5 meegekregen. Dit is gedaan omdat huishoudens met twee partners zijn oververtegenwoordigd. Deze huishoudens hebben namelijk een tweemaal zo grote kans gehad om in de steekproef te vallen als de alleenstaanden en de respondenten die hoofd van een eenoudergezin zijn. Door de wegingsfactor toe te passen, wegen ze maar voor de helft mee. Aan de overige respondenten is de wegingsfactor 1,0 gehangen.

Met deze wegingsfactor is bekeken hoe de kenmerken koop/huur en appartement/eengezinswoning zijn verdeeld in de respons. Vervolgens zijn wegingsfactoren berekend waarbij rekening is gehouden met de verdeling van de woningvoorraad (per 1 januari 2017) volgens de BAG (Basisregistraties Adressen en Gebouwen)⁴. Zo is bijvoorbeeld in het huishoudensbestand de categorie huur/appartement ondervertegenwoordigd: 19,9% i.p.v. 29,4%. Daarom hebben de respondenten, die alleenstaand of hoofd van een eenoudergezin zijn én in een huur/appartement wonen, de wegingsfactor 1,477 ($= 29,4/19,9 \times 1,0$) gekregen. De respondenten, die één van de partners in een tweepartnerhuishouden zijn én in een huur/ appartement wonen, hebben de wegingsfactor 0,739 ($= 29,4/19,9 \times 0,5$) gekregen. Voor de overige respondenten zijn op gelijke wijze wegingsfactoren berekend. Deze worden weergegeven in onderstaande tabel.

Tabel wegingsfactoren

plaats in huishouden	huur of koop	type	abs. aantal	wegingsfac.
alleenstaande/hoofd eenoudergezin	huur	appartement	91	1,477
alleenstaande/hoofd eenoudergezin	huur	eengezinswoning	30	1,479
alleenstaande/hoofd eenoudergezin	koop	appartement	49	0,859
alleenstaande/hoofd eenoudergezin	koop	eengezinswoning	72	0,756
één van de twee partners	huur	appartement	71	0,739
één van de twee partners	huur	eengezinswoning	91	0,739
één van de twee partners	koop	appartement	92	0,430
één van de twee partners	koop	eengezinswoning	533	0,378

³ Bij de tweepartnerhuishoudens (al of niet met kinderen) is het hoofd de partner die de enquête heeft ingevuld. Bij de eenoudergezinnen is het hoofd de betreffende ouder en een alleenstaande is uiteraard altijd het hoofd.

⁴ Daarbij is aangenomen dat in de BAG een meergezinswoning altijd een appartement is.

Bijlage 4: Toelichtingen huishoudens die in Zoetermeer willen blijven

- Aan de rand van een park/ bos zou fijn zijn;
- Aan het water;
- Benedenwoning met tuin;
- Bereikbaar winkelcentrum en openbaar vervoer;
- De bouw van eenvoudige-niet super-de luxeappartementen voor ouderen;
- Dicht bij groen en water (natuur);
- Ecologische bouw en bereikbaarheid van winkels voor dagelijks behoeften;
- Gelijkvloerse woning;
- Geluidsdicht;
- Graag een seniorenwoning (seniorencomplex);
- Het belangrijkste is toch wel een tuin/ balkon & groter dan 32 m²;
- Ik wil een ruime woning waar ik niet al te veel aan hoeft te doen en die gunstig gelegen is ten aanzien van mijn twee banen en mijn hobby's;
- Ik zie graag dat de gemeente appartementen gaat bouwen aan het Langeland bij de Noord-A (nu nog groenstrook);
- Interesse in plannen entree Zoetermeer;
- Kleiner wonen, we hebben nu een grote eengezinswoning, deze willen we gunnen aan een gezin met kinderen;
- Liefst een kleine bungalow;
- Minimaal 5 slaapkamers, i.v.m. samengesteld gezin, die over paar jaar misschien stap wil maken om samen te gaan wonen;
- Moet dicht bij een winkelcentrum zijn en openbaar vervoer, met name de RR;
- Oudere woning;
- Ruimte voor gezinsuitbreiding;
- Rustig gelegen;
- Rustige buurt, veel groen;
- Subsidie voor isolatiemaatregelen;
- Tinyhouses;
- Tuin op zuidwesten;
- Tuin, bad, parkeerplaats;
- Tuin;
- Twee-onder-1-kap;
- Voorzieningen als maaltijden e.d. zou prettig zijn;
- Vriendelijke buurt;
- Vrij uitzicht en vrij parkeren op eigen terrein;
- Wat rustiger, met minder drukke wegen;
- We zitten al ruim een jaar te wachten op meer info over het CRM terrein;
- Wij zijn inmiddels ingeloot voor een levensloopbestendige woning in Zoetermeer;
- Wijk waarin voornamelijk autochtonen wonen met een klein percentage statushouders;
- Woning geschikt voor senioren, met kleine tuin;
- Woning met zorg-/ servicefaciliteiten;
- Zonnige tuin/woning-goed bereik (centraal) kind vriendelijk-veel groenisolatie.

Bijlage 5: Toelichtingen huishoudens die Zoetermeer willen verlaten

- Aandacht bestaande wijken, groen onderhoud, bestrating onderhouden/ vernieuwen;
- Beschikbaarheid voor ruime woningen voor 55+;
- De A12 maakt te veel lawaai! Geluidsschermen;
- De huizenprijzen binnen Zoetermeer worden absurd hoog;
- De sfeer, verzorging groenvoorziening en onderhoud openbare wegen en pleinen;
- Dichterbij de kinderen wonen;
- Doorstroming! Dus meer woningen bouwen;
- Er is weinig te doen dat gezellig is. Na afloop van een concert kan je alleen in boerderij wat drinken, rest te ver weg;
- Er zijn in de prijsklasse tot 2,5 ton geen nieuwbouwprojecten;
- Er zijn te weinig woningen. Rond de 200.000 die in een goede wijk zijn en er worden te weinig huizen gebouwd;
- Er zijn weinig beschikbare, voor ons passende, woningen in onze prijsklasse;
- Gezellige markt in het centrum, Dorpstraat moet meer gaan leven, kleinschalige horeca;
- Het afstemmen van bepaalde stoplichten;
- Het is echt niet prettig wonen in het Stadscentrum. 5 jaar geleden wel. De leefomgeving verandert enorm door de toename van woningen, bewoning en alles wat daarbij hoort;
- Het is niet persé om Zoetermeer. Wij zouden t.z.t. het liefst naar een rustiger deel van Nederland verhuizen. De Randstad is ons te druk;
- Huizen zijn te dicht op elkaar gebouwd, meer natuur tussen huizen en meer huizen met vrij uitzicht;
- Ik heb eerder in Leiden gewoond als student en vond dit een zeer prettige stad met veel te doen op cultureel gebied. In Zoetermeer valt er wat betreft bijv. goede zangkoren een groter gat wat betreft de leeftijdsgroep van ongeveer 25 t/m 40. Verder ziet het er mooi uit, is de stad compact en heb ik gewoon veel contacten daar;
- Ik wil liever dicht bij de zee wonen;
- Leeftijd speelt mee;
- Ligt niet aan Zoetermeer dat wij weggaan het komt door asociale burens;
- Meer beschikbare woningen voor gehandicapten, die al of niet met partner zelfstandig willen blijven;
- Meer betaalbare (huur) woningen voor ouderen, die willen doorstromen. De nieuwbouwhuren zijn veel te hoog;
- Meer kleine goedkopere woningen;
- Meer mogelijkheden voor een betaalbaar appartement (kleinschalig);
- Meer natuur in de buurt, met name bos;
- Meer winkel in Buytenwegh of de Leyens. Meer servies. Voorbeeld. Het rammen van het gebouw niet helemaal schoen en nieuw kweken wil ik;
- Minder Arabische nikabs en extremen. Meer aangepaste buitenlanders: met werk die Nederlands spreken;
- Minder islam;
- Minder sociale huur, dat trekt gewoon het gemiddelde naar beneden;
- Mis sfeer en veel bepaald type volk wat mij veiligheidsgevoel minder maakt;
- Niet specifiek in Zoetermeer, maar ik woon in een koopwoning, achter ons staat een rij huurwoningen. Tot twee jaar geleden niets aan de hand, nu drie 'Tokkie-gezinnen' die alleen maar kabaal kunnen maken. 24 uur per dag, 7 dagen in de week;
- Nieuwbouwproject met ruime living >50m², veel groen en 3 slaapkamers van ruime afmeting;
- Pijnacker is wat meer dorps en dus minder grootschalig. Is bewuste keus. Ben niet ontevreden over gemeente Zoetermeer;
- Ruimere appartementen (> 120 m²).

- Schoonzoon en familie;
- Seniorfase;
- Steeds meer groen en speelgebied voor kinderen wordt volgebouwd. Zonde voor uitstraling en verminderd plezier;
- Te ver van de zee;
- Veiligheid (in criminele circuit);
- Voldoende parkeermogelijkheden. Op dit moment moet je geluk hebben om na het werk en in de weekend 's avonds je auto relatief dicht bij je woning (veilig) te kunnen parkeren. Verder moet het vele zwerfafval en hondenpoep opgeruimd worden, het geeft Zoetermeer een vies en verloederde gezicht. Zorg dat er voldoende groen overblijft en dat alles netjes en opgeruimd blijft;
- Voor de afwisseling;
- Vrouw heeft plaatsgebonden werk (dominee) en het is waarschijnlijk dat zij binnen 5 jaar naar een andere plaats toe gaat;
- We willen graag bij het bos en de zee wonen;
- Woonvoorzieningen voor mensen vanaf 25 jaar en ouder. Er wordt veel te veel gesloopt en te weinig gebouwd. Mijn kinderen staat ook te lang op de wachtlijst van Woonnet;
- Zoetermeer is geen dorp meer wat het was, maar een stad met asociale mensen;
- Zoetermeer is prima, het gratis parkeren bij het Stadshart en de wijk;
- Zoetermeer mist het stadse leventje en het stadse gevoel. Het lijkt meer op losse wijken dan dat je in 1 en dezelfde stad woont;
- Zwerfvuil.

Bijlage 6: Toelichtingen Blijverslening en Verzilverlening

(Misschien) interesse in Blijverslening en Verzilverlening

- Altijd afhankelijk van voorwaarden en condities;
- Ben nog te jong;
- Hangt af van de aanpassing;
- Het blijven wonen in de huidige woning wordt ook sterk beïnvloed door het feit dat er geen goede en betaalbare gelijkvloerse woningen worden gebouwd/aangeboden;
- Het is ook mogelijk dat we tegen die tijd dichterbij de kinderen gaan wonen;
- Huidige rente van een hypotheek is momenteel al erg laag, dus weet niet of een verzilverlening wel nodig zal zijn;
- Ik hoop niet gehandicapt te raken, is voorlopig hopelijk niet aan de orde;
- Liever alles zelf bekostigen;
- Liever sparen en niet lenen maar als het nodig is, zal ik er gebruik van maken;
- Moet ik me eerst eens verder in verdiepen. Weet er nu niets van;
- Nog geen aanleiding voor aanpassing;
- Nog geen aanpassingen nodig. Ook bezien welke aanpassingen o.g.v. mijn conditie dan nodig zouden zijn en of dat technisch kan;
- Nog niet van toepassing;
- Toegankelijker maken van bv deuren van de galerijkelders;
- Vaak is een lening een verzwarende op de toch al hoge uitgaves die mensen toch hebben. Lening klinkt aantrekkelijk maar je betaalt toch altijd weer meer.

(Misschien) interesse in Blijverslening, geen interesse in Verzilverlening

- De kosten komen later terug;
- Nog niet aan toe;
- Wil absoluut niet lenen.

Geen interesse in Blijverslening, (misschien) interesse in Verzilverlening

- Afhankelijk van de voorwaarden;
- Overheid heeft meestal een interessanter rentetarief;
- Rente is bepalend;
- Wij hebben aanpassingen nodig vanuit de Wmo daar is altijd een eigen bijdrage. Niemand heeft ons op de hoogte gesteld dat dit ook een optie is;

Geen interesse in Blijverslening en geen interesse in Verzilverlening

- Ik ben toch bang voor bureaucratische complicaties;
- Ik kan eventuele veranderingen zelf financieren;
- Je zadelt je kinderen er dan mee op. Erfenis valt dan lager uit;
- Kan ons zelf voorzien;
- Leningen blijf je aan vast zitten, we sparen dan zelf wel voor aanpassingen en de Verzilverlening komt ten laste van de kinderen dus dat is echt belachelijk;
- Meestal komen wij, door voorwaarden, niet in aanmerking voor leningen;
- Niet nodig.

Bijlage 7: Aanbevelingen om langer zelfstandig wonen te bevorderen

- 55+ aanleunwoningen;
- 55+ woningen bouwen;
- 70+ - woningen bouwen met tuintje/ groot balkon;
- Aangepaste hulp bieden wat op dat moment nodig mocht zijn. Denk aan zorg/vervoer;
- Aangepaste lift in de hal;
- Adequaaf omgaan met en zorgen voor snelle reactie over de (financiële) mogelijkheden voor zorgbehoevenden en niet zoals de meeste gemeenten tot nu toe opereren, vooral ambtelijke en traag te reageren, vooral op de pot met geld blijven zitten;
- Appartementen 12 jr. geleden opgeleverd! Ballotage en inkomenseisen! Prima wonen toen en nu wordt iedereen toegelaten en ligt er overal zwerfvuil en grofvuil naast container!;
- Appartementen bouwen. Dan hoeven we niet op de trap lopen;
- Appartementen bouwen;
- Appartementen bouwen;
- Appartementen en woningen bouwen voor starters en ouderen, dan wel bestaande appartementen en woningen "upgraden";
- Appartementen voor 55+;
- Appartementen, gelijkvloerse woningen;
- Automatische toegangsdeuren entree appartement complex;
- Bereikbaarheid met auto en rolstoelen en liften, niet in anonieme woonflat waar duizenden mensen wonen;
- Beter vervoer;
- Beter Wmo-loket, kijken naar wat wel kan en niet naar wat niet tot de taken behoort. Er zijn te veel loketten en het is te ingewikkeld. Wachttijden zijn absurd. Nu aanvraag voor rolstoelondersteuning wachttijd 12 weken voor een gesprek, dan procedure en dan nog maken, waarschijnlijk 8 maanden later probleem opgelost. Moet een drempel bij de deur mag niet van de brandweer, hoe mijn man dan binnenkomt moet jezelf maar uitzoeken;
- Betere doorstroming. Toekomstbestendig bouwen;
- Betrokken worden met de bewoners die aanvankelijk zijn van hulp;
- Bewoners meer aanpassingen geven in woning bv hoog toilet gaat ook niet meer via Wmo;
- Bijzondere woonvormen stimuleren. Ook verzorgingshuizen terughalen en ontwikkelen;
- Centraal meldsysteem voor ouderen;
- Dagelijks checken (via app/internet) of alleenstaande ouderen in nood verkeren;
- Dat de zorg beschikbaar is en goed op elkaar afgestemd is;
- Dat er niet gekort wordt op de thuiszorg;
- Denk niet dat dat een zaak is van de gemeente. Als er iets is wat de gemeente kan doen is woningen creëren voor dezelfde doelgroepen.
- Digitaal verkeer aan banden leggen om meer direct contact tussen de mensen creëren;
- Doorstroomwoningen goedkoper maken voor senioren die nu huren en een mooie ruimte aanbieden;
- Duidelijk zijn wat wel en niet kan via de Wmo en wanneer wel en niet eigen bijdragen worden verwacht;
- Duidelijke informatie over mogelijkheden om te verhuizen naar een kleinere woning, rekening houdend met belang dat de gemeente heeft m.b.t. een goede doorstroom in de huizenmarkt;
- Eengezinswoningen met slaap en badkamer op begane grond;
- Eenlaagse woningen bouwen voor 55+;
- Entree van woning verbeteren;
- Ervoor zorgen dat de vuilcontainers binnen de toegestane afstand liggen, dit is in Oosterheem niet het geval;

- Ervoor zorgen dat er voldoende hulp aan huis faciliteiten zijn;
- Externe zorg;
- Fietspaden binnen en buiten Zoetermeer in samenspraak met omliggende gemeente aanpakken. Fiets snelweg is er maar in welke staat? Kijk naar fietspad Pijnacker-Delfgauw;
- Financiële ondersteuning/korting op werkzaamheden;
- Gedeelte op website, met bundeling van info over langer zelfstandig wonen. Adressen & tips hoe e.e.a. gedaan kan worden;
- Geen lange wachtlijst als je naar een gelijkvloerse, kleinere woning wil verhuizen;
- Geld beschikbaar stellen omdat te realiseren;
- Geld en middelen beschikbaar, i.p.v. oeverloze wachtlijsten;
- Geld in de thuiszorg stoppen;
- Geld investeren in de zorg (thuiszorg);
- Gelijkvloerse appartementen/ huizen aanbieden zonder drempels;
- Gelijkvloerse woning;
- Gelijkvloerse woningen
- Gelijkvloerse woningen realiseren met een achtertuin;
- Geschikte en betaalbare appartementen bouwen;
- Gladheid / oversteek stoepen! Ongelijkheid + breedte aanpassen aan rolstoelen zonder obstakels als lantarenpalen/hekjes/schuine + ongelijke tegels;
- Goed aanbod van ouderenwoningen;
- Goedkopere huurwoningen bouwen;
- Goedkopere huurwoningen;
- Grote appartementen voor 55+ aanbieden;
- Handvaten + andere douche evt.;
- Helpen aanpassingen aan de woning te doen;
- Huishoudelijke hulp goedkoper te maken. Eigenlijk alle belastingen verlagen;
- Huizen voor ouderen;
- Hulp bieden bij voorrangsaanvraag bij woningcorporatie;
- Hulp in huis bieden als schoonmaakhulp of zorg;
- Hulp in huis te verzorgen wanneer dat nodig is;
- Hulp met taalachterstand en een baan. Gratis Nederlandse lessen en nieuwe informatie voor allochtonen;
- Huur daar kunt u niets aan doen en dat is nou net de hoofdreden;
- Huurwoningen midden inkomens ouderen/gepensioneerden;
- Iemand 24 uur bij de receptie van de aanleunwoning zetten voor vragen/ opmerkingen die ook worden opgepakt;
- Ik denk dat het de eigen verantwoordelijkheid is. Dat de burger er zelf voor zorgt;
- Ik wil als emptynester graag verhuizen naar een gelijkvloerse woning. Die zijn er niet of niet betaalbaar;
- Informatie m.b.t. zorg en hulp is voor verbetering vatbaar;
- Informatie over mogelijkheden communicatie;
- Informatieavonden, workshops;
- Informatieverstrekking over de mogelijkheden en aanvraag;
- Investeren in wijkzorg en Wmo;
- Inwonende familie stimuleren;
- Kwalitatief hoogwaardige appartementen;
- Laat Buytenwegh geen nieuwe Palenstein worden. Niet alle nieuwe Nederlanders naar Buytenwegh;
- Leefomgeving goed te verzorgen, mogelijkheden bieden voor b.v. traplift;
- Levensloopbestendige huizen bouwen voor een betaalbare prijs;

- Levensloopbestendige woningen bouwen;
- Levensloopbestendige woningen op rustige locatie;
- Levensloopbestendige woningen/woningen op 1 etage;
- Makkelijker maken om hulp van buitenaf te kunnen inschakelen, zoals thuiszorg;
- Mantelwoningen;
- Meedenken, sneller reageren op hulpvragen, voorstellen doen;
- Meer woningen bouwen voor ouderen;
- Nadenken over de inrichting van bv. het winkelcentrum;
- Niet moeilijk doen over bouwvergunningen als het gaat om aanpassingen, ook aan de buitenkant van de woning;
- Onderhoud van het trottoir. Met name op de weg naar het winkelcentrum zijn er wat ongelijke en nauwe stukken;
- Oudere woningen bouwen;
- Ouderen bussen in de wijk laten rijden;
- Ouderen helpen met huishoudelijke hulp, die ziek zijn en het niet aankunnen. Huis met trap aanpassen;
- Ouderenwoningen, die dan ook echt voor ouderen blijven en niet alsnog worden verhuurd aan jongeren (incl. overlast). Dit is het geval bij mijn schoonouders;
- Ouderenwoningen/ aanleunwoningen;
- OV-netwerk bekijken en bereikbaarheid van de haltes onder de loop houden;
- Participeren in bouwkundige mogelijkheden voor aanpassingen;
- Passende woningen bouwen voor de oudere generatie;
- Passende woningen voor ouderen aanbieden;
- Per persoon kijken en bespreken wat de wensen en mogelijkheden zijn voor zelfstandig blijven wonen;
- Redelijk betaalde tuinman aanstellen;
- Rekening houden dat veel oudere mensen niet of nauwelijks bekend zijn met de digitale wereld. Dus is belangrijk dat er boven een bepaalde leeftijd contact wordt opgenomen met de wat oudere en in een gesprek duidelijk te maken wat allemaal mogelijk is t.a.v. vervoer, maaltijden etc.;
- Rekening houden met slechtzienden, afroepen volgnummer of naam;
- Respons van e-mail is zeer slecht na 8 weken nog geen bericht gehad;
- Ruimer aanbod voor alleenstaande 65+;
- Ruimhartig zijn met aanbieden van zorg;
- Scheef wonen tegen gaan, dan komt er meer ruimte op de woningmarkt. Meer kans op een passende woning;
- Scholierenpool voor kleine klusjes bv onkruid trekken, vegen, tilwerkzaamheden;
- Scootmobiel binnenshuis op te bergen;
- Senioren huurappartementen bouwen;
- Seniorenwoningen bouwen met een buiten;
- Seniorenwoningen bouwen;
- Seniorenwoningen;
- Stimuleren mantelzorg, bv d.m.v. subsidie aan verzorgende;
- Stoepen onkruidvrij maken;
- Stoepen toegankelijker maken;
- Straatverlichting goed houden. Stoepen en straten goed onderhouden. Buurtcontact stimuleren;
- Tijdig informeren van de burger over waarom ook op oudere leeftijd zelfstandig wonen belangrijk is en waar men aan moet denken (gelijkvloers, lift etc.);
- Toegankelijker voor mijn handbike;

- Toegankelijkheid in de buurt. Bij ons woonerf is de bestrating al jaren erbarmelijk slecht. Ondanks klachten wordt hier niets aan gedaan. Vandaar een 4 bij de eerder genoemde vraag over tevredenheid woonomgeving;
- Veilige en gezellige omgeving bieden;
- Voorlichting desbetreffend;
- Voorlichting en begeleiding;
- Voorlichting over de mogelijkheden wat je daarvoor moet doen en welke aanbieders daarvoor betrouwbaar zijn;
- Winkelcentrum in de wijk;
- Winkels en dergelijke in de buurt;
- Wmo daaraan aanpassen! Voorzieningen vergoeden;
- Wmo goed uitvoeren;
- Wmo makkelijker maken.
- Wmo naar de geest uitvoeren. Onafhankelijke klanteninformatie over zorg, woonmogelijkheden voor fase met toenemende beperkingen, actieve maar gepaste en afgestemde aandacht voor hoogbejaarden, vooral alleenstaanden;
- Wmo versoepelen;
- Wmo-loket toegankelijker maken.
- Wmo-voorzieningen;
- Woningbouwvereniging zou een lift kunnen plaatsen in het complex;
- Woningbouwverenigingen beter laten functioneren en tot klein onderhoud verplichten. In mijn seniorenwoning moet ik ook voor kleine dingen iemand gaan inhuren van buiten. Zelf kan ik dat niet meer;
- Woningen bouwen voor ouderen;
- Woningen bouwen. Speciaal voor 70+;
- Woningen gelijkvloers liefs geen flat maar op zichzelf staande woningen;
- Woningen in alle (prijs)categorieën: emptynesters, oudere met bepaalde behoefte en zorg;
- Woningen met slaapkamer + douche op de begane grond;
- Woningen voor 65+, bv luxe appartementen of gelijkvloers, met een tuin waarborgen;
- Woningen voor ouderen;
- Woonbesluit aanpassen en bestendiger bouwen, Dus echt rolstoelvriendelijk;
- Woonomgeving (zoals straten, veilig kunnen oversteken, etc.) aan te passen want nu is er heel slecht onderhoud;
- Woonprojecten waarbij senioren kleinschalig met elkaar wonen in bijv. een hofje met veel groen. Ook een mantelzorgwoning spreekt mij aan;
- Zorgen dat de saamhorigheid in de buurt gehandhaafd wordt en dat de overlast door jongeren wordt bestreden;
- Zorgen dat mijn woonomgeving niet achteruit gaat. Denk aan parkeeroverlast, jeugd;
- zorgen dat voorzieningen in de buurt blijven, zodat makkelijk kan worden voorzien in sociale contacten en de goede nuttige winkels in de buurt houden;
- Zorgen dat voorzieningen in de wijken bereikbaar blijven.
- Zorgen voor genoeg helpende handen bij de mensen thuis;
- Zorginfrastructuur en een proactief aanbod van aanpassingen die mogelijk zijn voor woningen.